RIO-NITERÓI, a maior ponte do mundo

CONHEÇA A PONTE!

A ponte PRESIDENTE COSTA E SILVA, é a maior obra do mundo em volume de obra, maior extensão, uma das principais realizações da Engenharia brasileira do século XX.

Inaugurada em data de ontem, dia 4 de março e entregue ao tráfego normal pelo Presidente Emílio Garrastazu Médici e o Ministro dos Transportes, Mário Andreazza.

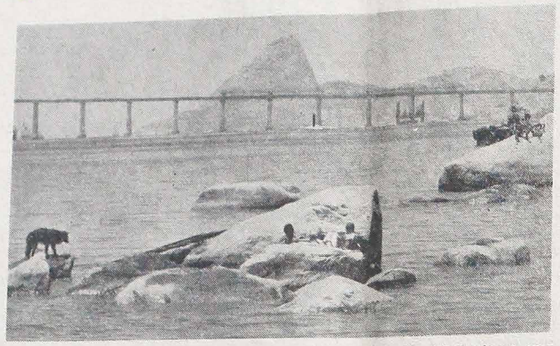

A areia empregada na construção — 186 mil m3 — daria para aterrar metade da praia de Copacabana, levando-se em conta a medida de 6 km de comprimento e 80 metros de largura. Quando concluida, a ponte pesará 970 mil toneladas, o que corresponde ao peso de 800 edificios de 10 andares, com quatro apartamentos de dois quartos, sala e cozinha em cada andar. Se todos os edificios de Copacabana tivessem essas especificações, o peso da ponte seria equivalente ao da metade das edificações do bairro. Colocadas numa balança, as edificações de pelo menos 70% das cidades brasileiras não pesariam tanto quanto a ponte.

Os cálculos de um cérebro eletrônico disseram também que a quantidade superior a 40 mil toneladas de aço utilizada na ponte, distribuida em vergalhões de 12 metros de comprimento, à razão de 1 kg por metro, permitiriam: a formação de um fio, que, se emendados esses vergalhões, corresponderia a cinco vezes a extensão da costa brasileira, entre os extremos Norte e Sul.

E se considerarmos toda a ferragem aplicada na obra e transformá-la em um vergalhão com meia polegada de diâmetro, teremos uma linha que dará volta à Terra com sobras.

Os 450 mil metros cúbicos usados de concreto correspondem à quantidade aplicada em uma ponte de dimensões tradicionais com aproximadamente 88 km de extensão, ou oito vezes a quantidade empregada na construção do Estádio Maracanã. Se com 1.000 m3 se constroem cinco prédios de dez andares cada um, isto equivale dizer que os 450.000 m3 dariam para construir cerca de 23 mil prédios de 10 andares.

O cimento usado — quatro milhões e quatrocentos e um mil sacos — daria para construir 366 km de faixa que, se colocada na posição vertical, ultrapassaria em muito as órbitas dos satélites artificiais, situadas numa altitude média de 240 km sobre o nosso planeta. Caso empilhássemos toda essa quantidade em sacos deitados, conseguiriamos a formação de 1.500 pilhas da altura do Pão de Açúcar, no Rio.

Os 311 mil metros cúbicos de pedra britada necessários à ponte significam uma montanha maior do que a altura do Edifício Avenida Central (no Rio) e um volume bem maior que o morro da Favela, também no Rio. Esta quantidade de brita representa seis vezes a gasta na construção do Maracanã. E ainda o carregamento de toda essa quantidade ocuparia 55 mil caminhões, que, se postos em fila, cobririam 330 km ou a distância do Rio de Janeiro ao município de Jacarei, no Estado de São Paulo.

Os vãos principais da ponte, de superestrutura metálica, com 848 metros e pesando aproximadamente 14.000 toneladas, correspondem ao canal de navegação. Os pilares desses vãos principais, construidos onde as condições do fundo da baia eram menos favoráveis, devido à grande lâmina d'água e aos terrenos rochados a grande profundidade, foram executados em caixões celulares, com uma base de 25 x 17 metros, alcançando as colunas uma altura total de 140 metros, já que as fundações ficaram a 70 metros abaixo do nivel do mar. Para se ter uma idéia das dimensões do vão central, onde foram feitos 183 km lineares de solda, basta que se visualize dentro dele, superpostos a partir do fundo do mar, três estádios iguais ao Maracanã e ainda teriamos sobras.

Construida para integrar o sistema rodoviário litorâneo nacional, permitir o desenvolvimento conjugado da grande área metropolitana do Rio de Janeiro e servir diretamente à circulação de riquezas e de grande massa de passageiros, a Ponte Rio — Niterói surge por motivos bem diversos dos que promoveram o aparecimento das chamadas Sete Maravilhas do Mundo Antigo, quase todas ligadas a preconceitos de religiões mitológicas e que hoje poderiam ser confundidas com ostentação.

Com seu lugar de destaque entre as maravilhas da engenharia do mundo moderno, a Ponte Rio — Niterói tornase um marco na nova fase de realizações da administração brasileira e um bom motivo para que se relembre as legendárias construções do passado.

ESPORTE EM REVISTA

◆ **Campeonato Nacional:** Vasco - Coritiba 2x0, Palmeiras - Sta. Cruz 4x3, Portuguesa - Santos 2x1, Atlético (PR) - Internacional 1x0, Fluminense - América (GB) 1x1, Grêmio - Olaria 1x0, Botafogo - Remo 2x2, S. Paulo - Nacional 1x0, Náutico - Atlético (MG) 2x0, Corinthians - CEUB 2x1.

LUD

PÁGINA 8 — 12 DE MARÇO DE 1974

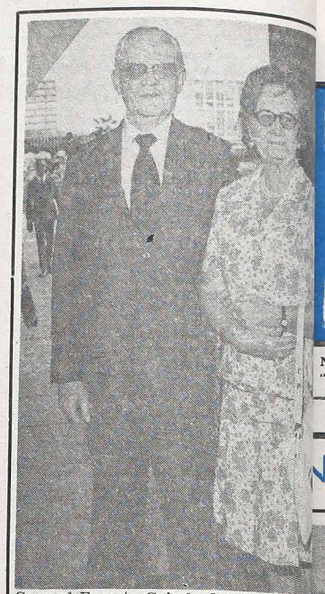

General Ernesto Geisel, eleito Presidente
blica, tomará posse do governo, dia 15
É o quarto Presidente desde a Revolução
Na foto, o Presidente com sua espo

A quaresma ch

HUGO BAGGIO

E como sempre carregada de recordações. Porque ela nos coloca, uma vez mais, próximos ao mistério da redenção do homem. Colocanos próximos à realidade do Cristo Sofredor, palmilhando os caminhos dos homens. Faz-nos pensar no Cristo. E na razão de sua vinda. Ele veio por causa dos homens. Consequentemente, Deus amou tanto os homens que lhes enviou seu próprio Filho na forma de homem. E a Quaresma lembra sobretudo o Cristo aceitando o sofrimento dos homens.

Porque a Quaresma lembra a razão da vida e sofrimento, morte e ressurreição de Cristo. Porque a Quaresma lembra o homem amado e salvo por Cristo, por isso a Campanha da Fraternidade se desenvolve, neste ano, sob o lema que é uma pungente pergunta: Onde está teu irmão? Não podemos reduzir a Quaresma a um pensar somente no Cristo. A Quaresma nos lembra os outros Cristos que pelos caminhos do mundo repetem e revivem a paixão do Cristo. Com ele e como ele correm estradas sob a cruz. Com ele e como ele caem e são pisados. Com ele e como ele são esbofeteados e reduzidos ao silêncio. Com ele e como ele são es-

carnecidos e am
ele e como ele
dos ante a mãe
impotente. Com
ele lançam olha
dem Cireneus.

Cada cristão
Cristo que repe
mento. Como o
o sofrimento de
gatou com ele a
assim, ainda hoje
sangue dos homens
loca no grande
sacrifício univer
do a redenção de

Se de um lado
este sangue de
tires, de outro lado
algozes a embo
gunta: onde est
Saberemos sem
der? Ou brotará
lábios a mesma
plicente de Cain
eu a ver com
Mas, do fundo
consciência, sob
posta: "As alegrias
perenças, as tri
angústias dos
hoje, sobretudo
e de todos os
são também as
esperanças, as
angústias dos
Cristo" (Gaudium

A Quaresma
não é possível
Cristo sem pensar
razão pela qual
homem.

Gen. Dyrceu de Araujo No-
meira — nowy minister Trans-
portu — urodził się w Santana
Livramento (RS) i liczy 62
lat. Przez szereg lat stał na
czele wojskowego batalionu do
budowy dróg, otwierając nowe
szlaki drogowe głównie w sta-
nie Amazonas.

Impressões de uma viagem à Polônia

Pe. Frei Alberto Stawiński

63)

EM ŁOMŻA

O "powiat" (municipio) de Łomża pertence à voivodia (estado) de Białystok. A cidade de Łomża, sede municipal, dista de Varsóvia 152 km.; e de Białystok, cerca de 60 km. É banhada pelo rio Narew, afluente do rio Vistula. Tem, atualmente, 25 mil habitantes. Os inicios de sua fundação remontam ao século XIV. Teve um passado glorioso na área religiosa e política. É sede episcopal desde longa data. A majestosa e artística igreja catedral foi construida em fins do século XVI. Em 1939 foi invadida e ocupada pelas tropas hitleristas. Durante a ocupação, os nazistas executaram para mais de 12 mil poloneses. Em setembro de 1944, entre os ocupantes hitleristas e as forças armadas russo-polonesas registrou-se sangrenta batalha. As tropas hitleristas viram-se obrigadas a abandonar suas posições e a fugir em debandada. Em conseqüência dessa violenta refrega a cidade de Łomża foi destruida em 70%. Após a guerra foi sendo, aos poucos, reconstruida. Hoje, aparecem apenas leves vestigios desse destroço.

Afastada dos grandes centros e dotada apenas de pequenas indústrias, Łomża oferece ao visitante o aspecto de uma cidade pacata e pobre. Em toda a cidade há só duas paróquias. A principal paróquia é a da catedral, mantida e dirigida pelo clero diocesano. Além do cura dessa catedral, prestam, em caráter permanente, serviços paroquiais nada menos que 10 sacerdotes cooperadores. A outra paróquia foi confiada aos cuidados dos Padres Capuchinhos.

Em Łomża o local de saída e chegada dos ônibus situa-se, ao ar livre, num ciculo de mais ou menos 100 metros de diâmetro. Uma calçada de 3 metros de largura prolonga-se com o perimetro dessa área. Em todo o contorno foram instalados pequenos abrigos, distanciados uns dos outros, para proteger os passageiros contra a chuva. Junto a cada um desses abrigos está fixado um indicador de horário e destino do ônibus. Achei interessante e prático esse tipo de estação rodoviária.

Em companhia do atencioso Pe. Frei Cirilo Niksa, meu inseparável companheiro de jornada, deixei o ônibus e fui adentrando-me no coração de Łomża. Naquela hora poucas pessoas andavam nas ruas. Chamou-me especial atenção a presença de duas ciganas, as quais passando por nós, respeitosamente nos cumprimentaram em polonês. O Pe. Frei Cirilo inteirou-me sobre a situação dos ciganos na Polônia. Em todo o território polonês o número de ciganos é, até, bastante expressivo. Devem ser em torno de 15 mil. Por lei foram obrigados a abandonar a vida nômade, a fixar residência e a dedicar-se ao trabalho. Em Łomża há diversas famílias de ciganos com cidadania polonesa. São muito unidos entre si e não se misturam com a raça polonesa. São alfabetizados e cristianizados. Geralmente se dedicam à profissão de ferreiros, funileiros, soldadores, chapeadores... Por lá não existe mais a velha papironga, com que ciganas petulantes cavam a vida, lendo a "buenadicha", isto é, "tirando a sorte" e o dinheiro mediante capciosa exploração da crendice popular.

O que mais atrai a curiosidade do turista, que pela primeira vez chega a Łomża, é a monumental e multisecular igreja catedral. Durante a última guerra foi atingida e danificada por bombas explosivas. Hoje, a parte destruida está, completamente, restaurada. A pureza e o encanto do estilo gótico dessa catedral impressionam todo o visitante. O interior, apesar da meia-luz, com a beleza dos feixes de colunas e das artísticas ogivas convida a rezar. Tanto o altar-mor, como os altares laterais são verdadeiros monumentos de arte. Ao longo das duas paredes laterais estão instalados doze confessionários. Por aí se pode ver como os católicos poloneses valorizam o sacramento do perdão através da confissão individual. Aos sábados, na parte da tarde, os doze confessionários ficam assediados por penitentes, que no tribunal da penitência sacramental aliviam o peso da consciência, a fim de aliviar-se, no domingo, da mesa eucarística com as devidas disposições.

Francamente, fiquei encantado com o zelo e a dedicação pastoral do virtuoso cura da catedral e dos seus dez sacerdotes cooperadores.

Após a visita à catedral, dirigimo-nos ao convento dos Padres Capuchinhos, que dista cerca de mil metros da igreja catedral.

Anais da Comunidade Brasileira

A Superintendência do Centenário da Imi
lonesa ao Paraná, em prosseguimento a sua a
pesquisa acaba de lançar o VII volume dos A

A edição deste número traz a famosa crôni
tônio Hempel, uma das mais bem extruturadas
ciosas observações sobre a situação do polonês
de sua terra natal, suas peripécias de viagem,
cia nos barracos e finalmente seu estabele
colônias.

Análise perfeita do sentido da emigra
perspectivas, segundo se apresentava na época
valioso material para o estudioso dos problemas
dos com o estabelecimento dos poloneses em
silieras.

J. Krawczyk apresenta um trabalho sobre
polono-paranaense, conforme ele denomina,
uma coletânea de nomes que exerceram influ
ças ao manejo da pena na vida social e cultu
munidade. O autor reconhece que não se tra
trabalho definitivo, mas uma primeira tentati
verá ser complementada por outros estudiosos

Ruy Wachowicz traz preciosa documen
estabelecimento dos imigrantes em terras
Refere-se a documentação em pauta a corres
despachos oficiais, listas de nomes e outros
balho deveras beneditino, que custou apreci
de pesquisa, viagens e até decifração.

O presente volume, rico em matéria, en
patrocinador na pessoa do neto de imigrante
trial Pedro Ignaszewski de São Mateus do Su
redacional em nota de agradecimento publi
grafia e traça o perfil do patrocinador.

O exemplar encontra-se à disposição dos
na Gráfica Vicentina Ltda., ou na Sociedade
ventus no horário comercial.

MARÇO, 10 ANOS CONSTRUINDO O BRA

LUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. - ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONÊS DA AMÉR. LATINA - FUNDADO EM 1920

KURYTYBA — 19 MARCA (março) — 1974 — Nr 3.366 — (12/74)

Niebezpieczna gra Perona

Ciężką sytuację gospodarczą Argentyny spowodowaną dyktatorskimi rządami Perona aż do 1955 roku nie zdołały uzdrowić rządy wojskowe generałów Leonardi, Aramburu, Ongania czy Lanusse. Lecz i teraz gdy upłynął już rok rządów partii peronistów (Campora) a 6 miesięcy rządów samego Perona sytuacja gospodarcza i polityczna kraju nie poprawiła się. Dziwnym jest także to, że — by uniknąć wojny domowej — większość narodu i partie polityczne widziały w Peronie "zbawcę" Ojczyzny, przysięgając zgodną współpracę.

Do współpracy tej niestety nie doszło, a temu winien był sam Peron. Początkowo popierał on całkowicie lewicę i syndykaty robotnicze, sądząc, że w ten sposób uspokoi elementy terrorystyczne, które utrzymywały kraj w ustawicznym zamieszaniu i niepokoju. Tymczasem ani prośby ani groźby Perona nie zapobiegły dalszym sekwestrom wybitnych przemysłowców czy walce grup rywalizujących ze sobą, a nawet napadom na posterunki wojskowe. Widząc się bezsilnym, Peron musiał apelować do armii.

Pierwszym krokiem Perona było przeprowadzenie czystki wśród swej partii z elementów skrajnie lewicowych. Punktem kulminacyjnym tej czystki (tym razem bez zgody Perona) było złożenie z urzędu siłą gubernatora Prowincji Cordoby przez policję lokalną oraz elementy skrajnej prawicy peronistów. Rząd federalny musiał interweniować w Cordobie po uprzednim upoważnieniu przez parlament. Na miejsce dawnego gubernatora oskarżonego o idee marksistowskie zamianowano człowieka o poglądach umiarkowanych.

Ten głęboki rozdział wśród peronistów uniemożliwia pacyfikację i demokratyzację Argentyny, jak to sobie wyobrażał Peron obejmując rządy w kraju. Obecnie nie pozostaje mu nic innego jak uciekać się do aktów interwencji federalnej lub poddać kraj pod kontrolę wojskową.

Walka z inflacją w 1974 r.

Ekonomiczni doradcy nowego ministra Skarbu Mário Henrique Simonsena doszli do przekonania, że tegoroczna walka z inflacją będzie bardzo ciężka. Wzrosnąć ona może do 25% a nawet do 30% czyli dwa razy więcej niż w ub. roku. Główną przyczyną tego wzrostu jest wysoka cena gazoliny importowanej przez Brazylię z krajów arabskich. Doświadczenie zaś uczy, że wysoka cena gazoliny powoduje ipso facto zwyżkę transportu drogowego. W konsekwencji — cena produktów idzie także w górę.

Zeszłoroczny stan inflacji w kraju wynosił 12% a później 15%, stan ten jednak jest sztuczny, gdyż rząd federalny — by powstrzymać podwyżkę cen niektórych produktów jak produkty pochodne z nafty, kawa i pszenica — dopłacał różnicę w cenach ze skarbu państwowego, nie zaś kosztem konsumentów. Inną przyczyną wzrostu inflacji są wyższe ceny surowców i ekwipunków fabrycznych importowanych z krajów uprzemysłowionych. Sam tylko import nafty arabskiej kosztować będzie w tym roku skarb Brazylii 2,6 biliona dolarów.

Artykuły żywnościowe jak np. chleb, kawa, ryż, mleko, ziemniaki i oleje spożywcze wzrosły ostatnio o 30%. Jedna tona pszenicy kosztowała w ub. roku 612,00 kruzelrów, obecnie zaś kosztuje 734 kruzeirów. Już w styczniu br. jeden litr mleka kosztował 1,20 kruzeira, a w najbliższym zaś czasie trzeba będzie zapłacić zań 1,40 kruzeira. Najgorzej ma się sprawa z olejami spożywczymi. Oficjalna ich cena wynosi wprawdzie 3,9 kruzeira, lecz by je dostać — płaci się nawet 7 - 9 kruzeirów.

Pociechą jest to, że obecnie wszystkie prawie kraje cierpią na inflację, a inflacja w jednych krajach odbija się na zwiększeniu inflacji, w innych (inflacja importowana). Chodzi tylko o to, by rząd kontrolował ostro stan inflacji, nie ograniczając jednak dalszej ekspansji ekonomicznej państwa. I to właśnie będzie głównym zadaniem obecnego ministra Skarbu — Mário H. Simonsena.

Szczegóły z objęcia władzy przez Prezydenta Geisela

★ Wzajemne zaufanie oraz szczery dialog szefa państwań z narodem — to najlepsza droga do zrealizowania wysokich ideałów społeczności brazylijskiej — według zdania nowego Prezydenta (15-go marca).

★ Przekazanie władzy Prezydentowi Geise przez ustępującego Szefa państwa Médici odbyło się punktualnie o godz. 11 rano w obecności dawnego i nowego gabinetu, członków Kongresu oraz gości zagranicznych.

★ Ceremonia przekazania władzy trwała 27 minut włączając w to dwa krótkie przemówienia ustępującego i nowego prezydenta.

★ Ustępujący prezydent Médici, po krótkim pożegnaniu się z obecnymi, odprowadzony został przez nowego Prezydenta do samolotu, by odjechać do Rio de Janeiro, gdzie zamieszkał na stałe. Pożegnania b. prezydenta Médici na lotnisku i jego przywitanie w Rio odbyło się we wzruszającej atmosferze. Jak wiadomo, b. prezydent jest gorącym wielbicielem piłkarskiego klubu rioskiego — Flamengo.

★ Prezydent Geisel jest wyznania luterańskiego i synem niemieckiego emigranta zamieszkałego w Bento Gonçalves, która to miejscowość słynie z największej uprawy wina w kraju. W Brazylii jest 2 miliony Luteranów.

★ W objęciu władzy Prezydenta Geisel wzięli m. in. udział kardynałowie: D. Eugenio Sales, D. Avelar Brandão, D. Carlos Carmelo de Vasconcelos Mota, D. Paulo Evaristo Arns oraz sekretarz Konferencji Biskupół Brazylijskich — D. Ivo Lorscheider — arcybiskup z Fortaleza.

★ Wśród 89 zaproszonych delegacji zagranicznych widziało się 3 prezydentów państw: Pinochet — prezydent Chile, Bordaberry — Urugwaju i Hugo Banzer — Boliwii. Niektóre delegacje liczyły po 100 osób, jak np. amerykańska i boliwijska.

★ Prezydent Geisel urodził się 3 sierpnia 1908 r. w Bento Gonçalves. On i jego brat Orlando doszli do rangi generała, a obecnie do najwyższej godności w państwie.

Laburzyści nie zbawią Anglii

Takie jest mniemanie obserwatorów zagranicznych po nikłym zwycięstwie Labour Party w Wielkiej Brytanii nad konserwatystami i po utworzeniu nowego gabinetu przez premiera Harolda Wilsona. Pamiętać należy, że laburzyści mają w parlamencie jedynie 5 krzeseł więcej niż konserwatyści. Liberałowie zaś nie zgodzili się na współpracę ani z jedną ani z drugą partią, domagając się uparcie utworzenia rządu koligacyjnego złożonego ze wszystkich partii, jak to było podczas II wojny światowej.

Wyborcy angielscy nie odpowiedzieli w swej większości na dwa pytania, mianowicie: a) kto właściwie rządzić ma krajem — parlament obrany czy też syndykaty będące w mniejszości? b) czy naród angielski chce lub nie chce pozostać przy dotychczasowych tradycjonalnych formach życia? Negatywna odpowiedź wyborców na te dwa pytania wobec remisowego prawie wyniku wyborów jeśli chodzi o dwie najważniejsze partie — spowodować może chaos ekonomiczny i polityczny w Wielkiej Brytanii.

Inaczej mówiąc: ani parlament nie otrzymał wystarczającej liczby głosów by rządzić krajem silną ręką, ani syndykaty na których opiera się partia laburzystów nie mają głosu decydującego. Wyborcy więc angielscy zajęli niezdecydowaną postawę i ten brak decyzji odbić się może fatalnie na życiu ekonomicznym, gospodarczym i politycznym całego kraju. Na razie zakończyli się generalny strajk górników trwający 30 dni, bo rząd Wilsona udzielił im podwyżki 20% zamiast żądanych 30%. Podwyżka ta jednak zwiększy jeszcze więcej galopujący stan inflacji.

Patricia Nixon, małżonka prezydenta Stanów Zjednoczonych, przedstawiała swego męża podczas ceremonii objęciu rządów przez Prezydenta Ernesto Geisela. Swą prostotą i uśmiechem podbiła sobie serca obecnych. A ponieważ interesuje się bardzo opuszczonymi dziećmi, zwiedziła największy sierociniec w stolicy, którego dzieci zgotowały jej gorące przyjęcie.

Rozbudowa lotnisk w S. Paulo

Stolica paulistańska posiada 3 lotniska: Congonhas, Cumbica i Viracopos. Od 3 lat dyskutowano w lotniczych kołach stanowych i federalnych, nad tym, które z tych 3 lotnisk powinno stać się wielkim lotniskiem międzynarodowym. Dopiero teraz technicy ukończyli swe plany, wybierając Viracopos jako międzynarodowy port lotniczy, biorąc pod uwagę warunki topograficzne, atmosferyczne, wielkość obszaru itp.

Jeśli Ministerstwo Lotnictwa zatwierdzi plan paulistańskich techników, w ciągu 2 lub 3 lat rozbudowa lotniska Viracopos będzie ukończona. Chodzi tu bowiem o budowę olbrzymich składów na przewożone towary, poczekalnie na pomieszczenie wielu tysięcy pasażerów, salony rozrywkowe, urządzenia turystyczne itp.

Zgodnie z opracowanym planem, lotnisko w Cumbica przeznaczone będzie wyłącznie na komunikację powietrzną dla mieszkańców samej stolicy. Congonhas zaś stanie się lotniskiem dla całego stanu włączając w to prywatne awionetki lub tzw. "taksówki powietrzne". Viracopos natomiast będzie wyłącznie lotniskiem dla komunikacji międzystanowej (głównie ze stanami północnymi) oraz międzynarodowej.

Należy bowiem pamiętać, że Viracopos oddalone jest od centrum São Paulo o całe 100 km. Jazda taksówką zabiera półtorej godziny czasu. Nie było więc sensu posługiwać się tym lotniskiem, by jechać do Kurytyby, Porto Alegre czy Rio de Janeiro, ponieważ lot do tych miast trwa mniej niż przejazd taksówką do Viracopos. Tak więc po długich dyskusjach i wahaniach stolica sanpaulistańska otrzyma wreszcie wielkie, międzynarodowe lotnisko.

W KALEJDOSKOPIE

◆ **LONDYN** — Radiowy podsłuch angielski przyłapał sekretna depeszę z Moskwy do Egiptu, w której władze z Kremla robiły nacisk na państwa arabskie by nie zniosły embargo swej nafty do Stanów Zjednoczonych.

◆ **BAGÉ** — Rodzinne miasto byłego Prezydenta Médici, żegnało go "szuraskiem" z udziałem 3.500 osób, 500 konnych gauszów (bandeira) i 10 tys. osób uczestniczyło w tym pożegnaniu. Miasto zaś ubrano w 2 tony róż i hortenzji.

◆ **WASZYNGTON** — Wobec stawianych trudności przez Francję, by USA i Zachodnia Europa zajęły jednomyślne stanowisko odnośnie embargo nafty arabskiej — Henry Kissinger zapowiedział, że w ostatecznym wypadku Ameryka da sama sobie radę w tym sektorze, nawet bez współpracy europejskiej.

◆ **ZURYCH** — Bawiący w Szwajcarii (pewnie na stałe) pisarz sowiecki Sołżenicyn, lat 55, ożeniony (po raz drugi) z Natalią i ojciec trojga dzieci, wydał jedynie 2 części swego dzieła "Archipelag Gulag", które składa się z 7 części. Wydanie dalszych rozdziałów zależeć będzie od wypuszczenia przez Moskwę jego rodziny na Zachód, co dotąd mimo obietnic nie nastąpiło.

◆ **HAVANA** — Kuba zawarła umowę handlową z Argentyną na sumę 350 mln. dolarów, a drugą mniejszą — z Kanadą. Fidel Castro spodziewa się podpisania podobnego układu z Brazylią, która jednak uzależniła rozmowy na ten temat od decyzji Organizacji Państw Amerykańskich.

◆ **WARSZAWA** — Dnia 10 marca br. zmarł w Warszawie
dłuższej chorobie arcybiskup Wrocławia — kardynał Bo
ław Kominek, licząc 70 lat życia. Polska ma jeszcze dwóch
rdynałów: Stefana Wyszyńskiego i Karola Wojtyłę.

◆ **S. PAULO** — "O Estado de São Paulo" — jedyny z
dwiększych dzienników Brazylii — otrzymał "Złote Pióro" w
conie wolności demokratycznych podczas zjazdu Międzyro
rodowej Federacji Prasy, który odbył się niedawno w Mo
chium.

◆ **BRASILIA** — W kołach parlamentarnych utrzymuje
opinia, że nowy Prezydent państwa przeprowadzi częścio
reformę obecnej Konstytucji, nie naruszając Aktu Instyty
cyjnego Nr 5. Reforma ta dałaby większe uprawnienia par
mentarzystom.

◆ **BRASILIA** — Prezydent Geisel przed objęciem władzy
reszedł zwycięsko przez ogólny egzamin lekarski, wykazując
bry stan zdrowia jak na swój wiek. Prezydent liczy obec
65 lat.

◆ **LONDYN** — Prasa brytyjska skomentowała konferen
państw Ameryki Łacińskiej i Wolnego Rynku Europej
ego w Punta del Este (Urugwaj) jako wielkie fiasko. Rzu
się w oczy fakt, że Wolny Rynek jest więcej zaintereso
ny Afryką aniżeli Ameryką Łacińską.

◆ **S. PAULO** — Po długich dociekaniach rzeczoznawcy
ulistańscy orzekli, że główną przyczyną pożaru Edificio
lma była nieprawidłowa instalacja elektryczna i wadliwy
tem powietrza chłodzącego. Udowodniono również brak
dy w zbiornikach wieżowca.

◆ **RIO** — W dniu inauguracji mostu około 62 tys. samo
dów przejechało przezeń, powodując zator trwający kilka
dzin. Most liczy 13.290 m długości, 26 m szerokości oraz
m wysokości.

◆ **NOWY JORK** — Były generalny sekretarz ONZ U Thant
oruje od dłuższego czasu na chorobę raka (na ustach).
mimo udanej operacji stan jego jest ciężki. U Thant spra
wał urząd od 1962 do 1971 roku.

◆ **KURYTYBA** — Inauguracja Teatru Guaira odbędzie się 29 grudnia br. Ważną tę wiadomość podał sekretarz Wychowania i Kultury — Candido de Oliveira, zapowiadając równocześnie bogaty program związany z tą inauguracją.

◆ **S. PAULO** — Od dwóch tygodni (od 9 marca począwszy) milion mieszkańców stolicy sanpaulistańskiej odbywa gratisową podróż koleją podziemną na przestrzeni kilku kilometrów. Chodzi tu o zapoznanie mieszkańców z nowym sposobem podróżowania.

◆ **CARACAS** — Dnia 12 marca br. nowoobrany prezydent Wenezueli — Carlos Andres Perez objął władzę w kraju w obecności członków rządu, członków Kongresu oraz 500 zaproszonych gości. Nowy prezydent oświadczył, że wzmożony eksport nafty wenezuelańskiej złagodzi kryzys tego produktu w wielu państwach.

◆ **SANTIAGO** — Junta Wojskowa nakazała włożyć do obecnego hymnu narodowego jeszcze jedną zwrotkę, w której wychwala się postawę armii jako strażniczki niepodległości. Prezydent gen. Pinochet nadmienił przy tej okazji, że sądy wojskowe sądzą jedynie nieprzyjaciół i zdrajców Ojczyzny. Opinia Zachodu niech broni raczej praw ludności Kuby oraz pisarzy — dysydentów w ZSRR.

◆ **MOSKWA** — Sowiecki pisarz Wiktor Nekrasow — odznaczony Medalem Stalina z literatury — wydalony został z centralnej komisji partii i poddany częstym przesłuchaniom przez policję. Jego archiwum prywatne i wiele książek zostało skonfiskowanych.

◆ **BRUKSELA** — Partia socjalno-chrześcijańska o orientacji lewicowej wygrała wybory do parlamentu belgijskiego. Jej przewódca Leo Tipdemans ma utworzyć nowy gabinet. Parlament Belgii liczy 212 członków.

◆ **BERLIN** — Efektywy wojskowe sowieckie w Niemczech Wschodnich wynoszą obecnie 500 tys. żołnierzy włączając w to 60 tys. ludzi należących do sił lotniczych. Każda z 22 dywizji sowieckich liczy od 10 do 15 tys. ludzi i składa się z kilku pułków tworzących samodzielne jednostki.

Płodsuchane...

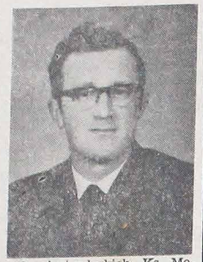

REDAKCJĘ "LUDU" ODWIEDZILI: ks. prałat Piotr Wastowski — wikariusz generalny diecezji Bagé (RS) oraz ks. Wiesław Morawski, który 3 marca br. przybył do Brazylii. Ks. Wiesław Morawski wyświęcony został w 1937 roku należąc do diecezji Płockiej gdzie pracował przez szereg lat. Po swym wyjeździe z Polski ks. Morawski odbył trzy-miesięczny kurs języka portugalskiego w Belgii. Jadąc zaś do Brazylii statkiem włoskim zwiedził przy tej okazji Rzym oraz kilka znaczniejszych miast włoskich. Ks. Morawski będzie duszpasterzował w diecezji Bagé u boku ks. prałata P. Wastowskiego. (Bagé jest miejscem urodzenia byłego prezydenta Emilio Garrastazu Médici). Nowemu Misjonarzowi z Polski obfitych plonów na niwie Bożej w stanie gauszowskim życzy Redakcja "Ludu".

WIELBICIELI WSPANIAŁYCH OKAZÓW ORCHIDEI nie brak w Brazylii. Udają się te kwiaty szczególne w południowych stanach kraju. Zainteresowanie ich hodowlą jest ogromne tak, że urządza się doroczne wystawy orchidei w S. Paulo, Porto Alegre, Kurytybie i Joinville. Stolica santakataryńska szczególnie słynie z tych wystaw ściągając co roku tłumy turystów z innych stanów. Nie tak dawno dokonano sensacyjnego wykrycia nowej metody krzyżowania różnych gatunków orchidei, dzięki której otrzymuje się obsolutnie identyczny okaz orchidei jaką najwięcej się pragnie czy która najbardziej się podoba. Metoda ta nazywa się MERYSTEMA. Największym hodowcą orchidei w Ameryce Łacińskiej jest Rolf Altemburg zamieszkały w Petropolis, stan rioski. Z pośród naszych rodaków entuzjastami w hodowli orchidei są: inż. Edmund Gardoliński z Porto Alegre, a w Kurytybie — dr. Edwin Tempski i inż. Tadeusz Gieburowski. Różnych zaś gatunków orchidei można nabyć w Kurytybie u Wernera Paske, ul. Brigadeiro Franco, 60.

OBCHÓD 281 ROCZNICY ZAŁOŻENIA MIASTA KURYTYBY odbędzie się w dniach 30 i 31 marca br. W obdzie tym uczestniczyć będą m. in. wszystkie zespoły folklorystyczne różnych etnii w Paranie (kilkanaście), które przedefilują przez ulicę Marechal Deodoro, dnia 30 o godz. 16-tej, by o godz. 20-ej wystąpić pokazowo w tańcach na Placu Narodów (w pobliżu hali gimnastycznej Tarumã). Każdy zespół wykona jeden lub dwa tańce, dając miejsce innym zespołom. Defiladę tę i pokaz tańców organizuje Departament Wychowania i Kultury stanu Parany. Tymczasem dnia 31 marca (w niedzielę) o godz. 21:30 wystąpią na placu Afonso Botelho 3 zespoły: gauszowski, paragwajski oraz polski (Polska Grupa Folkloru w Paranie) każdy z 45 minutowym programem. W ubiegłych latach robiono już podobne defilady i występy z większym lub mniejszym sukcesem, zależnie od zdolności i wysiłków ich organizatorów tj. kierowników Departamentu Kultury. Zobaczymy jak tym razem wypadnie udział zespołów etnicznych z okazji 281 rocznicy założenia stolicy Parany.

MARIANA SYPER, zamieszkała w Polsce, poszukuje swego syna TADEUSZA SYPRA od którego nie otrzymuje odpowiedzi od kilku już lat. Stroskana matka w podeszłym już wieku pragnęłaby bardzo otrzymać jakąś wiadomość o swym synu. Zamieszkiwał on ostatnio w Kurytybie, u. 24 de Maio Nr. 44, Caixa Postal 19. Pani Marianna Syper przypuszcza, że zmiana jej adresu (przeniosła się na inne miejsce) sprawiła, iż korespondencja jej z synem została przerwana. Wszelkie informacje o Tadeuszu Syper można skierować do Redakcji LUDU lub na adres: Marianna Syper, KIELCE, ul. Jagiellońska 18/42 — Polska.

21 POLSKICH KSIĘŻY ZE ZGROMADZENIA ŚW. RODZINY pracuje na terenie Brazylii, należąc do dwóch prowincji z siedzibami w Recife (PE), oraz w Passo Fundo (RS). Polscy Księża z tego Zgromadzenia należą do Polskiej Prowincji. Z pośród nich przeniósł się już do wieczności znany ze swej świętobliwości kapłan ks. Antoni Mirikowski (ur. w 1901 r., wyświęcony w 1937 r., do Brazylii przybył w 1950 r., duszpasterzował na Ilha Governador — Rio de Janeiro. Jego grób obsypany zawsze kwiatami odwiedzany jest przez licznych wiernych. Zgromadzenie św. Rodziny założone zostało 27 września 1895 r. w Grave — Holandia — przez sługę Bożego ks. Jana Chrzciciela Berthler (Francuza). By opracować historię tego Zgromadzenia w Brazylii na przestrzeni ostatnich 40 lat, bawi obecnie na Ziemi św. Krzyża ks. Zachariasz Kruża — były profesor Seminarium Ojców Paulinów w Częstochowie, był przełożonym Polskiej Prowincji (915-54), a obecnie profesor sztuki sakralnej w Kazimierzu Biskupin (koło Poznania), gdzie znajduje się dom centralny polskiej prowincji księży św. Rodziny. Ks. prof. Zachariasz Kruża ma w Brazylii rodzonego brata — również księdza, który duszpasterzuje w parafii Patú, w stanie Rio Grande do Norte. Ostatnio ks. prof. Kruża wydał w Polsce obszerny życiorys ks. Bolesława Domiańskiego — prezesa Związku Polaków w Niemczech (NRF) oraz znakomitego działacza społecznego. Szczegółem który interesuje naszych Czytelników jest to, że ks. prof. Z. Kruża urodził się w miejscowości Rudna (1909) — pow. Złotów — parafii sąsiadującej z parafią Królewska Wieś — woj. Koszalin — w której urodził się śp. ks. Józef Góral — pierwszy redaktor LUDU, długoletni proboszcz parafii Abranches i autor słowników polsko-portugalskiego oraz brazylijsko-polskiego jak również całego szeregu innych prac o tematach religijnych, naukowych i wychowawczych.

DUŻA GRUPA PARAFIAN W ABRANCHES powzięła myśl, aby przedstawić w religijnej sztuce Mękę Pańską w Wielki Czwartek, Piątek i Sobotę.

Organizatorem i reżyserem ma być p. Józef Czerwiński, dawny parafianin, ale ogromnie przywiązany do Abranches. Około 28 osób weźmie udział w tym przedstawieniu. Można podziwiać ducha religijnego tych osób i poświęcenie, bo wszyscy są ludźmi pracy a ile to trzeba będzie zrobić prób i ile stracić czasu, aby nauczyć się roli i całość wypadła zadawalająco. Pan Czerwiński i jego pomocnicy studiują Ewangelię, bo nie mają gotowego utworu i sami przygotowują tekst dla poszczególnych ról amatorskich aktorów. Ta grupa nieraz już odegrała z wielkim sukcesem rozmaite przedstawienia. Można sie więc spodziewać, że i tym razem uda jej się przedstawić Mękę Pańską ku wielkiemu zadowoleniu parafian, którzy podążą gromadnie w tak odpowiednie dni do rozważania Męki Pańskiej. Cześć ich pracy i poświęceniu!

JEDZIEMY DO POLS

TADEUSZ KRUL

Z Kanady, ze Stanów Zjednoczonych, lub z krajów europejskich, kilkudziesięcio osobowe wycieczki do Polski w sezonie letnim, należą już do porządku dziennego. W zeszłym roku nawet z dalekiej Argentyny wybrała się grupa Polaków, wywołując sensację i zainteresowanie. Wywiady i recenzje o niej czytaliśmy w polskiej prasie. Tylko z Brazylii było do tej chwili trudno coś wykombinować w tym sensie. Czyżby z powodu odległości? Z braku zainteresowania, albo może z braku środka we wszystkim niemal decydującym: pie-nie-dzy? Niechaj każdy wnioskuje według własnego rozsądku; najważniejsze to że Zarząd Uniao-Juventus podjął się zamiaru urządzenia wycieczki na 30-lecie wyzwolenia Polski.

Powtarzano sobie pogłoskę, tylko nikt nie miał pewności czy ta pożądana inicjatywa dojdzie do skutku, zważywszy na niedawno zaszłe niespodziewane wydarzenia na świecie, które w pewnym stopniu spowodowały problemy gospodarcze w większości krajów wysoko rozwiniętych i innych mniej rozwiniętych, a dążących pewnym krokiem do tej samej mety. Ogólne zaniepokojenie odczuwało się w krajach otrzymujących naftę z Bliskiego Wschodu. A bez niej to wiadomo że maszyna na nic, podobnie jak człowiek bez wody.

Od niej zależą też wszelkiego rodzaju samoloty. Stąd niepewność czy wycieczka będzie, czy nie będzie. Bo trzeba nie zapominać o światowych i bliskich już mistrzostwach piłki nożnej, na które wybierają się tysiące kibiców z całego świata. Nie dziwić się bo to obecnie najpopularniejszy sport. A tutaj u nas, ci, a szczególnie zawodowi gracze, często zarabiający za kopanie w skórę odzianą gumową piłkę wielkie sumy pieniędzy, więcej nawet od poborów miesięcznych naczelnej głowy państwa, jasne że mają pierwszeństwo. W takim razie do kąta czyjeś prywatne wycieczki.

Po wielu zabiegach udało się sprawę benzyny roztrzygnąć pomyślnie, choćby do jakiegoś czasu. Na drogach i ulicach wielki ruch samochodów; w przestworzach mijają się dziennie setki samolotów, więc w Juventusie uchwalono na zebraniu że wycieczka będzie. Tylko że ze względu na mistrzostwa futbolu — którymi i Polacy są nie mało zainteresowani, bo tam brać będzie udział "Złota Jedenastka" piłkarzy z ostatniej Olimpiady — prawdopodobnie odbędzie się odrzutowcem jednej z europejskich kompanii zamiast brazylijskiej "Varig", której samoloty już są zaangażowane na transport brazylijskich graczy i kibiców.

Na karnawał mnóstwo narodu z całej Brazylii zjechało nad morze, bo to cztery dni święta narodowego i do tego czas sprzyjał. I właśnie na wilgotnym piasku w Matinhos dowiedziałem się od Dr. Paulo Filipaka — cenionego i popularnego prezesa Tow. União-Juventus, o szczegółach wycieczki. Zarząd postanowił wynająć odrzutowiec z pomieszczeniem dla 160 osób. Pierwszeństwo mają członkowie Towarzystwa. W razie nie sprzedania wszystkich miejsc, pozostałe mogą nabyć inni zainteresowani. Bilet w obie strony kosztować będzie około Cr$ 7.000,00 (mniej lub więcej, zależnie od ilości pasażerów). Nie są w to wliczane wydatki utrzymania podczas podróży. W nawiasie powtórzę słowa mojego przyjaciela Dr. Polana Kossobudzkiego, który niedawno zwiedził Polskę. Twierdził stanowczo że utrzymanie w Polsce, w porównaniu do Brazylii, jest bardzo tanie. Zdarza się często że nawet śmiesznie tanie i do tego obfite.

Pobyt za granicą będzie bezterminowy. Zobowiązywać będzie tylko wspólny wyjazd a powrót zależeć będzie od potrzeby i zainteresowania uczestnika. Sprawą wycieczki zajął się Banco Brasileiro de Descontos (BRADESCO), którego warunki są dość przystępne. Przed wyjazdem osoba wpłaca 20% ceny biletu; reszta po powrocie, na 15 lub 20 raty. Za skromnym wynagrodzeniem, wymieniony Bank wyrabia też wszystkie konieczne dokumenty.

Turysta ogranicza się do podpisania papierów i dokumentów, na co trzeba mieć wiele czasu i cierpliwości, starając się o nie osobiście. Bez nadwyżki ceny podróży w stronę powrotną — turysta ma prawo zwiedzenia kilku krajów, według woli i upodobania.

Warunki takiej wycieczki są naprawdę kuszące, ale pomimo tego ja osobiście waham się, jestem niepewny jak przysłowiowa sojka co się wybiera zawsze za morze.

Bawiąc na plaży w Matinhos, gdzie mieszkają moi rodzice, spotkałem się z p. konsulem Malikiem i jego małżonką, którzy namawiali mnie na wycieczkę do Polski.

Twierdzili, że nie pożałuję, że warto poznać Polskę, że tam nie brakuje potraw używanych przez zwolenników Makrobiotyki, że z powodu mojej korespondencji i moich kronik o życiu Polonii Brazylijskiej drukowanych w prasie polskiej jestem tam już znany z nazwiska.

Argumenty te uznałem w duchu za przekonywujące, tylko że ja nie jestem amatorem na dalekie podróże. Czasem pojadę nad morze odwiedzić rodziców i popływać sobie, ale jechać tak daleko to dla mnie męka. I do tego jeszcze płacić za tak... Nie urodziłem się... nika. Dosyć wspo... 1960 r. byłem zapro... delegat z Ponta G... uroczystości otwar... dów Tysiąclecia, ... wiłem na korzy... członka Tow. O... Radbym bardzo po... ske ale wolałbym ... chać szybko jak ...

A oprócz tego p... korzystać emerytu... rą tak długo czeka... żonego Pan Bóg ... wiada przystawie... może zaprzeczyć ... czas podróży nie b... miał wyznaczonej ... razem z takim lot... spadają wszyscy na... ną śmierć? Bo ... zostawić go samego ... locie. Nie ma w ta... padku innego wyjś...

Można się żartem... maczyć, ale zas... się lepiej trzeba p... na ziemi jest niem... więcej ofiar w ... niż w powietrzu. ... wo jazda samolot... wiele pewniejsza ... A więc, kto jedzie... cze zastanawiam ... ważam że to nad... okazja.

Kurytyba, ma...

Złote Gody Małżeń...

Dnia ... marca ... takich gos... czekali się ... bert Jasu... go żona ... domu Ch... to dzie... Przy pięk... dzie, o gość... cej po... dostojni... wraz z ... wnukami.

nukami oraz z zaproszonymi gośćmi, podjechali ... kościoła parafialnego na Orleansie. W liczbie dos... zbliżyli się wszyscy ku ołtarzowi, a Jubilaci przyr... pięknie ozdobionym Klęczniku. Inni przystanęli ...

Odbył się akt ofiary bezkrwawej. Przy akompa... śpiewów i harmonium — Mszę św. odprawił mie... plan. Jak przystało na tę uroczystość, celebrans p... skierował kilka słów do Jubilatów i obecnych. N... słów uznania dla Jubilatów i dla innych, zwłaszcza ... tych, by trwali nadal w wierze małżeńskiej i miłos... zalet dostojni Jubilaci byli wiernym przykładem ... Ciałem Chrystusowym i po udzielonym błogosł... kapłańskim, wszyscy podjechali do do domu Jubila... starczyło napitków i jedzenia. Jak przy takich ... ciach, wszyscy się narozmawiali, mieli okazję pom... ludzi, przysłuchać się owacjom, pięknej muzyce ... i przemowom. Nie brakło pytań o liczbie ich dz... ich dziewięć, odpowiedzieli Jubilaci: Alojzy — ... lomeną z Filów, Edmund żonaty z Olgą z Malinow... Gaspar żonaty z Franciszką z Krzyżanowskich, Bru... samotny, Otylia zamężna za Flavio Dybaś, Fran... mężna za Waleriana Czaję, Jadwiga zamężna za ... Laskowskiego, Natalia zamężna za Sylwestra Lis... Łucja zamężna za Ernesta Domakoskiego.

Szczęść Boże Jubilatom. Niech nam żyją jeszcze lata!

Casa Pavão

Hipolito Dopieralskiego

Rua Mal. Floriano, 511

CURITIBA — PARANÁ

Wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, koszul. — Artykuły ogólne dla mężczyzn, kobiet i dzieci.

Nie samym chlebem tylko się żyje - czyli - gdzie prawda?

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że szczególnie w dobie obecnej, w erze lotów na księżyc, w erze "sputników" — świat rozwija się prędzej, różne przemiany następują w przyśpieszonym tempie; buduje się szybciej. Dlatego nic dziwnego, że jeśli ktoś jedzie do pewnego kraju, w którym nie był ileś tam lat, widzi ogromne zmiany i rzeczy, których nie widział przedtym — tym więcej, jeżeli opuścił go w czasie wojny, kiedy miasta leżały w gruzach, a chwasty pokrywały pola.

Tak się dzieje, gdy zwiedza się, na przykład Niemcy, albo Polskę. Ale jednocześnie można zadać sobie takie pytanie: jak wyglądałaby Polska teraz, gdyby nie było wojny? Albo, gdyby tam były inne rządy? Albo, jak daleko zaszłaby Czechosłowacja dzisiaj, skoro już w latach 37 - 38 miała stopie życiową jedną z najwyższych w Europie, gdyby nie wojna i obecny reżim? Albo jeszcze i tak: dlaczego Związek Sowiecki jest ciągle jeszcze daleko w tyle poza Stanami Zjednoczonymi we wszystkim? A poza tym, co zrodziło Solżenicynów, rozruchy robotnicze na Polskim Wybrzeżu, albo "praską wiosnę"?

Przeczytałam "Polska 73" z wielkim zainteresowaniem. I w jednym punkcie zgadzam się z autorem tego artykułu: owszem, należy Polskę zwiedzać, aby ją poznać i poznać warunki w jakich ludzie tam żyją. W kraju nastąpiły zmiany, którym warto przyjrzeć się z bliska i wyciągnąć odpowiednie wnioski.

Dojrzał je i autor, ale nie bez kozery zasłużył sobie na miano "frajera", jak to sam napisał, a to dlatego, że widział wiele, a nie dojrzał rzeczy najważniejszych: 1) że w kraju brakuje "Ptasiego Mleczka", 2) że tam sa dwa życia odrębne: oficjalne (rzadowe) i drugie — prawie podziemne.

Dzięki temu drugiemu właśnie kraj sie rozwija, a nawet ... kwitnie. Niestety, to rozdwojenie przynosi także cechy ujemne takie, o jakich autor "Polska 73" wspomina w artykule pt. "Geografia Wstydu".

(Ciąg dalszy na str. 7)

UWAGA! — Wszelką korespondencję: listy, ... de Pagamento, prosimy adresować i przekaz... GRAFICA VICENTINA LTDA. - Cx. P. 988 - Cu...

LUD

Alameda Cabral ...
Caixa Postal, 98...
Telefone: 22-106...
Curitiba - Para...

ÓRGÃO DE PROPRIEDADE DA CONGREGA... MISSÃO E EDITADO PELA GRÁFICA VICENTI...

Diretor: Pe. Domingos Wiśniewski
Redatores: Pe. José Zając
Pe. Sigismundo Piotrowski

Gerente Administrativo: João Novak
GODZINY PRZYJĘĆ:
Od poniedziałku do piątku: od 7,30 do 12,00 i od 13,0...
W soboty: od 8,00 do 12,00.

U W A G A !
PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 197...

Poczta zwykła:
W Brazylii .....
W krajach północno i południ.-amerykańskich ...
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii .....
Poczta lotnicza:
W Brazylii .....
W krajach południowo-amerykańskich .....
W krajach północno-amerykańskich .....
W krajach europejskich, itd. .....
Cena egzemplarza w Kurytybie .....
W KURYTYBIE: w kancelarii parafialnej ... cioła Świętego Wincentego a Paulo.

PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANI...
W U.S.A.: Rev. W. Sojka, Vincentian Father, ... BLVD Whistestone, N. Y. 11357.
W ARGENTYNIE: Pan Stanisław Dziewa w Goberni... Pa. 16501.
i Eduardo R. Krawczyk — Floricultura Oberá Cal... 267, OBERÁ — Misiones.

Pekao ZAŁATWIA PRZEKAZY PIENIĘŻNE do Polski i Francji

Pekao SPRZEDAJE CZEKI WŁASNE do realizacji w Polsce — również w dolarach amerykańskich.

Prosimy zwracać się osobiście, pisemnie lub telefonicznie do

PEKAO TRADING CORPORATION
225 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003
Tel. 312/674-3003

ENERGIA I JEJ ZŁOŻA

WĘGIEL I ROPA

Najwięcej energii natura dołożyła w formie węgla. Roczne jego zużycie wynosi w skali światowej trzy miliardy ton, zaś wszystkie jego znane pokłady są obliczane na siedem bilionów ton. Są to olbrzymie ilości energii, mogące zaspokoić potrzeby ludzkie przez wiele lat, bez kryzysu jaki obecnie przeżywa. A uprzemysłowione kraje, wskutek tego że człowiek pozedł po niepewnej, aczkolwiek łatwiejszej drodze, zdając się niemal całkowicie na ropę.

Ropa naftowa jest łatwiejsza w wydobywaniu i znacznie tańsza od węgla. Po jej odkryciu i znalezieniu technniki jej zastosowania, ropa zaczęła gwałtownie wypychać węgiel z przemysłu, co powstrzymało rozwój górnictwa węglowego, bez zastanowienia się nad niepewnością źródeł ropy z powodu ograniczonych ich ilości. Ponadto nie wzięto pod uwagę, że nasadnicze pokłady ropy znajdują się w rękach jednej etnicznej grupy ludzi, co się okazało niesłychanie groźne.

WYPARCIE DRZEWA

Przodkowie nasi w czasie ostatnich dwóch tysięcy lat nie zużyli tyle energii ile zużyło jej nasze pokolenie w ostatnich trzydziestu latach. Co to co natura nagromadziła w okresie sześciuset milionów lat — przy obecnym zużyciu — wystarczy zaledwie na kilku pokoleń. Największym pożeraczem energii są kany Zjednoczone. Mimo, że stan ich ludności przedstawia zaledwie 6% ludności świata, ich zużycie energii wynosi 35% (w skali światowej).

Zastanówmy się nad niektórymi danymi odnośnie źródeł z których Ameryka energię swą czerpie. Otóż w 1950 roku drzewo było zasadniczym jej źródłem, dostarczając 90% energii. W następnych 50 latach węgiel wyparł drzewo, dostarczając 90% całego zapotrzebowania. W tym okresie pojawia się ropa naftowa a jej zastosowanie w przemyśle i transporcie z kolei wypiera gwałtownie węgiel, stając się głównym źródłem energii niemal całego przemysłu i transportu we wszystkich uprzemysłowionych krajach. W drugiej wojnie światowej rozpoczął się jeszcze gorszy dla przemysłu węglowego okres. W 1950 roku procent dostarczonej energii przez węgiel spada do 36,5, podczas gdy ropa i gaz ziemny dostarczyły 55,5%. Od tego czasu zastosowanie węgla w przemyśle spada jeszcze bardziej, wciąż na korzyść ropy.

Gros transportu kolejowego skierowano na transport drogowy, przemysł przestawia się na zastosowanie ropy, znikając z domów kominki węglowe, rolę jaką niegdyś spełniał węgiel w szpitalach, szkołach, biurach, kinach przejęła ropa naftowa. Stan kopalni kurczy się, setki tysięcy górników poszukuje pracy w innych gałęziach przemysłu. Rurociągi dostarczające ropę pęcznieją — dostarczając Ameryce razem z gazem ziemnym w roku ubiegłym aż 75,5 procent ogólnej ilości energii; węgiel spada do 20,1%; zakłady nuklearne dostarczyły 3%; wodospady dostarczyły resztę.

KONIECZNE INWESTYCJE

Porównując powyższe cyfry, nie trudno dopatrzyć się faktu, że kraje zachodnie "złożyły niemal wszyskie swe jajka do jednego koszyka". Niewielkie zmniejszenie przez Arabów dostaw ropy objęło paraliżem cały zachodni świat. Istniejąca obecnie krytyczna sytuacja zmusza uprzemysłowione kraje do wyszukania sposobu uniezależnienia się od posiadaczy źródeł naftowej ropy, przed którymi świat zachodni znalazł się na klęczkach. Wspólna akcja nad uwolnieniem się od arabskich kacyków przyniesie wyniki — choć nie zaraz. Okres przejściowy może potrwać dość długo. W tym czasie rozwój przemysłu musi być przyhamowany. Stopa życiowa przestanie wzrastać. Będą musiały być poczynione olbrzymie inwestycje na rzecz doświadczeń w poszukiwaniu innych źródeł energii — jak wykorzystanie słonecznego ciepła, przypływu mórz, a przede wszystkim energii nuklearnej.

ATOMOWE REAKTORY

Użycie przez Arabów ropy jako broni politycznej może okazać się na dalszą metę szkodliwe dla nich samych. Ameryka, która obecnie posiada 22 czynne atomowe reaktory o wydajności 9.132 megawatów, przyśpiesza budowę dolszych 99 o łącznej wydajności 90.000 megawatów. Przewiduje się, że pod koniec obecnego stulecia same zakłady nuklearne dostarczą Ameryce 50% elektryczności. Być może, iż do tego czasu badania nad zastosowaniem wodorowych silników przyniosą pozytywne wyniki powodujące całkowitą rewolucję transportu, motoryzacji i awiacji, pozbawiając Arabów wszystkiego, co dzięki Zachodowi posiadają.

Franciszek Różycki

RZECZY CIEKAWE I PRAWDZIWE

AKADEMIA WOJSKOWA

Amerykańska Akademia Wojskowa w West Point znajduje się 55 mil na północ od New Yorku i jest pięknie usytuowana nad brzegiem Hudsonu. Nauka trwa 4 lata. Obecnie korzysta z niej 4 200 kadetów. Posiłki otrzymują w przestronnej jadalni — wszyscy jednocześnie — ozdobionej freskami przedstawiającymi między innymi bitwy pod Blenheim i Gettysburgiem. W muzeum znajdują się popiersia Napoleona i von Moltkiego. Kadeci poświęcają jednak więcej czasu na naukę przedmiotów ogólnych niż wojskowych i otrzymują prawdziwe, czysto amerykańskie wykształcenie w takich dziedzinach, jak mechanika kosmiczna, programowanie liniowe, literatura oraz socjologia mniejszości narodowych.

Akademię w West Point ukończyli Ulisses S. Grant, John J. Pershing, Dwight D. Eisenhower i wielu innych. Jej absolwentem jest też Buzz Aldrin, drugi człowiek, który postawił nogę na Księżycu. Kadetami byli pisarz Poe oraz malarz Whistler — lecz żaden z nich nie skończył Akademii.

Siłę ducha wypróbowuje się tu od chwili założenia Akademii w 1802 r., ale większość reguł datuje się od roku 1817, kiedy to nowomianowany nadintendent uznał, że kadeci są "niedbali i zbuntowani" i ustanowił kodeks. W 1871 r. trzej kadeci przyłapani na kłamstwie, zostali wypędzeni z miasta przez swoich starszych kolegów i od tego czasu sami pilnują przestrzegania postanowień kodeksu. Kadet może — jeżeli będzie na tyle nierozsądny — odwołać się od decyzji komitetu do spraw honorowych do rady oficerskiej, ale nawet jeśli rada pozwoli mu zostać w Akademii, naraża się on na bojkot oraz "milczenie". Pewien kadet, który został promowany w ub. roku, przez 19 miesięcy był otoczony milczeniem. Na skutek nacisku opinii publicznej kadeci porzucili tę formę kary, ale jednocześnie wyraźnie stwierdzili, że kodeks pozostaje niezmieniony.

Co roku Akademia w West Point dostarcza 9% oficerów amerykańskiej armii.

("Gwiazda Polarna")

MILIONY LUDZI W SOWIECKICH ŁAGRACH

Ukazał się w katolickim miesięczniku angielskim ("Christian Order") wyjątek z reportu o Rosji, opracowany przez Międzynarodowy Komitet Obrony Praw Ludzkich w ZSRR.

"Przed 1953 r. liczba osób, przebywających w łagrach wynosiła co najmniej 12 milionów. W czasie od 1953 do 1957 r. nastąpił spadek tej liczby. W ostatnich kilku latach ilość uwięzionych znowu wzrasta i warunki życia w obozach uległy pogorszeniu przynajmniej jeśli chodzi o więźniów politycznych.

Co najmniej milion więźniów, z których 10.000 są to więźniowie polityczni, jest trzymanych w obozach, gdzie stosuje się tzw. ścisły nazór; jest to zalegalizowana forma znęcania się nad ludźmi.

Oprócz miliona ofiar, trzymanych w sowieckich obozach pracy przymusowej, jest też wiele osób przebywających w aresztach i w więzieniach dla pospolitych przestępców. Osobno też należy traktować tzw. desydentów, internowanych mimo normalnego stanu umysłu w psychiatrycznych więzieniach-szpitalach. Są także różne kategorie zesłańców z rozmaitych wyroków, których nie obejmuje podana tu liczba 1 miliona.

Najbardziej dokuczliwą udręką w sowieckich obozach jest ciągły głód. W połączeniu z przymusową pracą fizyczną i bardzo lichą opieką lekarską warunki życia w obozach prowadzą do tragicznych konsekwencji. Przykładem jest śmierć poety, Juri Galansowa, który zmarł w 1972 r. w obozie pracy w Mordwińskiej Republice. Miał 33 lata.

Przeciętna liczba więźniów w obozie wynosi ok. 1200. Obozy są nierównomiernie rozmieszczone na terytorium Sowietów. Zwykle dalekie okręgi mają wielką liczbę obozów. Na tych terenach panuje nieznośny klimat, który sprawia, że ludzie wolni nie chcą tam jechać. Przynajmniej 5% ogólnej liczby ludności Sowietów jest w niewoli. Dla porównania podajemy, że w W. Brytanii więźniowie stanowią 0.07% ludności, we Francji 0.16.

Report podaje, że ogólna liczba obozów w ZSRR wynosi mniej więcej 1000. Do raportu dołączona jest mapa, która pokazuje, gdzie znajdują się poszczególne obozy.

("Dziennik Żołnierza")

ATRAKCJE SYBERII

Co roku przybywa na Syberię ok. 200 tys. nowych mieszkańców, choć do niedawna niewiele mniej stąd wyjeżdżało. Nie wytrzymywali trudu, czy odmiennych warunków bytowania na tej ziemi. Od paru jednak lat bilans jest coraz bardziej dodatni, ludzie zostają.

Sprawiły to przede wszystkim nowe zachęty, wprowadzone stosunkowo niedawno. Zarobki są o 40% wyższe niż gdzie indziej, po pięciu latach nawet o połowę wyższe. Rok pracy liczy się jak półtora, to znaczy kobiety mogą uzyskać emeryturę po skończeniu 50 lat, a mężczyźni po 55. Dłuższe znacznie urlopy — za każdych 5 lat przepracowanych na Syberii dostaje się dodatkowo 12 dni urlopu plus czas podróży, raz na 3 lata bezpłatny przejazd nawet do najdalszego zakątka ZSRR. Zapewne istnieją jeszcze inne, mniej wymierne przywileje, jak choćby przydziały atrakcyjniejszych towarów, stosunkowo łatwość uzyskania mieszkania, dostępność wycieczek zagranicznych itp. Gdyby to wszystko podsumować, to okaże się, że zarobki, a raczej dochody, są tu dwukrotnie wyższe niż w europejskiej części ZSRR.

ZŁOTY MIECZ Z TAMIZY

Roger Coyle, 25-letni pracownik budowlany, amator płetwonurek, w czasie nurkowania na Tamizie około Old Windsor, znalazł w mule rzecznym pokryty warstwą brudu przedmiot metalowy.

Po powrocie na brzeg i oczyszczeniu znalezionego przedmiotu okazało się, że jest to szczerozłota rękojeść miecza, inkrustowana około 300 diamentami, osadzonymi w kształcie półksiężyca wartości co najmniej 30.000 funtów. Podobną złotą rękojeść znaleziono w 1968 r. w rzece Wey, koło Tilford, Surrey.

Wysunięto przypuszczenie, że może to być część miecza honorowego, ofiarowanego lordowi Nelson po zwycięstwie jego floty nad Francją w 1798 r. Jest tajemnicą jak ten przedmiot znalazł się w Tamizie.

FORD PROWADZI

New York — Instytut badania opinii społecznej Harrisa przeprowadził ostatnio sondaż w dwóch stanach. W Massachusetts pytanie brzmiało: Gdyby dziś były wybory prezydenckie, jakie mają się odbyć w 1976 r., na kogo głosowałbyś — na sen. E. Kennedyego czy na wiceprez. Forda. Podobne pytanie zostało postawione w stanie Washington, tylko tam zamiast sen. Kennedyego był wymieniony sen. H. Jackson. W obydwóch stanach zapytane osoby opowiedziały się za wiceprezydentem Fordem. W Massachusetts otrzymał on 48 proc. głosów, podczas gdy sen. Kennedy 44 proc., a w stanie Washington 43 proc., podczas gdy sen. Jackson dostał 41 procent.

CHINY ROZBUDOWUJĄ SWÓJ PRZEMYSŁ

Wzrost obrotów handlowych między USA i Chinami przeszedł najśmielsze oczekiwania. W r. 1972 cyfra ich wynosiła zaledwie 92 miliony dolarów. Jeszcze na początku br. ekperci przepowiadali iż trzeba będzie trzech lat aby obroty mogły osiągnąć kwotę 300 milionów. Okazuje się tymczasem że już w tym roku przekroczą one 800 milionów dolarów. Ameryka jest dziś drugim po Japonii klientem Chin, przy czym wytworzona sytuacja jest dla Amerykanów niezmiernie korzystna. Eksportują bowiem do Chin 15 razy tyle ile importują.

Tłumaczy się to faktem konkurencyjności towarów amerykańskich na skutek taniego dolara, a przede wszystkim faktem, iż Chiny zabrały się na serio do rozbudowy własnego przemysłu a zatem do odpowiednich inwestycji. W wielu wypadkach Amerykanie biją konkurentów technicznym poziomem swych towarów. W roku bieżącym Chiny zakupiły instalacji oraz maszyny na sumę miliarda dolarów! W Anglii zamówiły maszyny do kopania węgla; w Japonii urządzenia fabryk nawozów sztucznych oraz elektrowni; we Francji fabryk petrochemicznych. W Ameryce zamówiły m. in. 10 samolotów Boeing 707 oraz zawarły kontrakt na budowę ośmiu fabryk amoniaku. Poza tym Amerykanie podjęli się przeprowadzenia odpowiednich poszukiwań za naftą, której, zdaniem ekspertów, Chiny posiadać winny spore niewykryte dotychczas zapasy.

MILIONY LAT I KM

Po obserwacji komety "Kohoutek" przez astronomów podano niektóre dane dotyczące jej lotu. Kometa przeszła właśnie punkt najbliższy w stosunku do słońca - odległość 33.500.000 km. Za 75.000 lat dopiero ponownie zbliży się do słońca. Jądro komety ma średnicę 63 km a ogon długość ponad 50 milionów km. Trudno zobaczyć "Kohoutek", bo jest blisko słońca.

Tor komety wiedzie ją poza orbitę planety "Pluton" w rejon, gdzie rozpoczęła egzystencję około 2 miliony lat temu.

NAJSTARSZY — NAJDŁUŻSZY — NAJKRÓTSZY

Najstarsze uniwersytety: Bolonia (założony w 1119 roku), Rawenna (1125), Paryż (1200), Cambridge (1209), Oxford (1214), Padwa (1222), Neapol (1224), Piza (1346), Praga (1348), Kraków (1364) i Heidelberg (1386).

Najstarszy hymn państwowy: japoński, który powstał w IX wieku.

Najdłuższy i najkrócej grany hymn państwowy: brytyjski, grany na stacji Doeberitz aż 17 razy w oczekiwaniu wyjścia z salonki króla Edwarda VII, który nie mógł dopiąć munduru, a najkrócej (do niedawna) w kinach brytyjskich.

Najlepiej płatni muzycy: pianista Paderewski, skrzypek Kreisler, śpiewak Caruso i śpiewaczka Callas, oraz zmarły przed kilku miesiącami wiolonczelista Casals.

Najdłuższe opery: "Wilhelm Tell" — Rossiniego, grana w dwu częściach i dniach i "Meistersinger" — Wagnera, trwająca 5 godzin i 15 minut.

Najdłuższa aria: Brunchildy w wagnerowskiej "Götterdämmerung", która ciągnie się przez 15 minut.

Najstarsza flaga państwowa: duńska, powstała w 1219 roku.

Najpopularniejsze książki: Biblia i "Słowa" Mao Tse-tunga.

Najpoczytniejsze dzienniki a w każdym razie mające największe nakłady: japoński "Aszasu Szinbun", amerykański "News of the World" i sowiecki "Izwiestia" (po około 9 milionów egzemplarzy).

Najkrótszy i najdłuższy testament: najkrótszy — czeski, składający się z dwóch słów "vse zene", a najdłuższy — Amerykański Cook, który składał się aż z 96.000 słów.

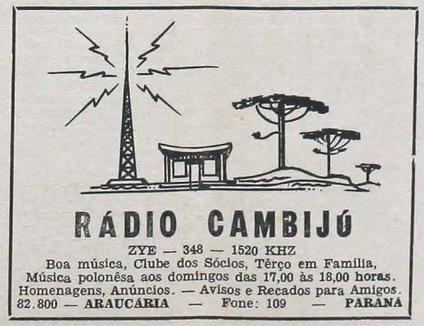

RÁDIO CAMBIJÚ

ZYE — 348 — 1520 KHZ
Boa música, Clube dos Sócios, Têrço em Família, Música polonêsa aos domingos das 17,00 às 18,00 horas. Homenagens, Anúncios. — Avisos e Recados para Amigos. 82.800 — ARAUCÁRIA — Fone: 109 —

ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE - ŻYCIE RELIGIJNE

EWANGELIA ŚW. NA IV NIEDZIELĘ POSTU

I zbliżali się do niego celnicy i grzesznicy, aby go słuchać. A faryzeusze i doktorowie szemrali, mówiąc: Iż ten przyjmuje grzeszników i jada z nimi. Pewien człowiek miał dwóch synów. I rzekł młodszy z nich ojcu: Ojcze, daj mi część majętności, która na mnie przypada. I rozdzielił im majętność. A po niewielu dniach młodszy syn, zebrawszy wszystko, odjechał w daleką krainę i tam roztrwonił swoją majętność, żyjąc rozpustnie. A gdy wszystko stracił, nastał głód wielki w tej krainie, i on sam zaczął cierpieć niedostatek. I poszedł do jednego z obywateli tej krainy. I posłał go do wsi swojej, aby pasł wieprze. I radby był napełnić brzuch swój młótem, które jadały wieprze, a nikt mu nie dawał. A wszedłszy w siebie, rzekł: Jakże wielu najemników w domu ojca mego ma dosyć chleba, a ja tu głodem przymieram! Wstanę i pójdę do ojca mego i powiem mu: Ojcze, zgrzeszyłem przeciw niebu i przed tobą. Już nie jestem godzien nazywać się synem twoim; uczyń mię jakoby jednym z najemników twoich. I wstawszy, poszedł do ojca swego. A gdy jeszcze był daleko, ujrzał go ojciec jego i wzruszył się miłosierdziem, a przybiegłszy upadł na szyję jego i pocałował go. I rzekł mu syn: Ojcze, zrzeszyłem przeciw niebu i przed tobą; już nie jestem godzien nazywać się synem twoim. I rzekł ojciec do sług swoich: Prędko przynieście najlepszą szatę, a obleczcie go i włóżcie pierścień na rękę jego i obuwie na nogi jego. I przyprowadźcie tucznego cielca i zabijcie, a jedzmy i ucztujmy. Albowiem ten syn mój umarł był, a ożył; zginął był, a odnalazł się.

✝

Przypominamy sobie w Poście, że właściwą rzeczą jest więcej zastanowić się nad swoim życiem, czy idziemy drogą przykazań Bożych i czy jak Chrystus umiemy znieść wiele utrapień, aby dostać się do nieba. Stąd wielu katolików w tym czasie wchodzi w siebie jak syn marnotrawny: spowiadają się i przyjmują Komunię św., więcej się modlą, dają jałmużny, biorą udział w nabożeństwach Drogi Krzyżowej itp. Ale Wielki Post jest także przygotowaniem do wielkiego święta Wielkanocy i dziś liturgia Mszy św. zachęca nas do radości, jako przedsmaku radości wielkanocnej. Wszyscy lubią odnowienie w rozmaitych rzeczach, jak nowe ubrania, odnowa domu, powrót do zdrowia. Jak się nie cieszyć z tego powodu? Podobnie ma być nasza radość z duchowego odnowienia i z pojednania się z Bogiem. Przypomina o tym św. Paweł: "Jeśli kto jest w Chrystusie — jest nowym stworzeniem, stare rzeczy przeminęły; oto wszystko nowym się stało". Do tego pojednania się z Bogiem w Roku Jubileuszowym zachęca nas Ojciec św. Paweł VI. Przypowieść o Synu marnotrawnym — to historia życia wielu ludzi na świecie. Ojciec syna marnotrawnego jest obrazem Ojca niebieskiego, który czeka na nasz powrót do Niego i zawsze gotów nam przebaczyć. Nieraz jest to bolesna droga, ale czy nie kończy się jak dla syna marnotrawnego przebaczeniem i ucztą z powodu radości, że "ten, co był zginął, odnalazł się!" Nie mógł tego zrozumieć drugi syn (który pozostał w domu) dla swego skąpstwa i egoizmu. Może i my zapominamy, że miłosierdzie Boże jest daleko większe niż nasze grzechy i zbrodnie i boimy się wrócić do Ojca? Czyż nie większym grzesznikom jak my przebaczył Bóg? Dobry Łotr, św. Magdalena, św. Piotr i tylu innych świętych — przedtym grzeszników — otrzymało przebaczenie. Czy mamy się gniewać i dąsać jak brat syna marnotrawnego, że Ojciec tak łatwo przebaczył i radował się z powrotu syna. Brat powinien jak ojciec radować się, bo tego domagała się od niego prawdziwa miłość braterska. Otrzymaliśmy od Boga tyle razy przebaczenie, powinniśmy więc być wyrozumiałymi wobec błędów naszych bliźnich i ochotnie im przebaczać.

KS. Z. P.

LIBIA PROPAGUJE ISLAM

Libia przeznaczyła obecnie olbrzymie sumy na subwencjonowanie misjonarzy muzułmańskich we wszystkich krajach na południe od Sahary. W krajach tych jest 146 milionów ludzi a w tym katolików ok. 18 milionów W czasie ostatniego kongresu mahometańskiego delegaci mówili, że poligamia, dozwolona przez Mahometa, lepiej odpowiada Afryce niż chrześcijańska monogamia.

KATOLICY W ŚWIECIE

Według najnowszych obliczeń katolicy stanowią 18% ogółu ludności świata. Kapłanów katolickich jest w świecie 413 500, z tej liczby w krajach Trzeciego świata pracuje ok. 93 tysięcy. Otaczają oni opieką duszpasterską 317 milionów katolików oraz prowadzą pracę ewangelizacyjną wśród 2 miliardów niechrześcian. Na ogólną liczbę 83 tysiące parafii w krajach Trzeciego Świata tylko 9 tysięcy posiada stałego duszpasterza.

CHARUTARIA LIBERTY

Fajki od Cr$ 3,00 do Cr$ 120,00 — Fumos Tietê — Goyano — Amarellnho — Mineiro — Rio do Sul — Artykuły dla fryzjerów i ostrzenie. — 1.000 palbas para cigarros Cr$ 9,50 — Isqueiros Eletrônicos para uso de fogões e pilhas. — Fogareiros a querosene e peças de corda de Nylon.

FLORECKI

Rua Saldanha Marinho, 148 — Curitiba - Paraná.

ZATARG MIĘDZY KOŚCIOŁEM A PAŃSTWEM W HISZPANII

Na ordynariusza z Bilbao bpa. Antonio Anoveros rząd hiszpański nałożył areszt domowy za to, że biskup ten poparł oficjalnie separatystyczny ruch Basków. Tym czasem zwołana Konferencja Biskupów Hiszpanii z nuncjuszem apostolskim D. Luigi Dagaglio oraz kardynałem z Madrytu — D. Vicente Enrique y Tarancon opowiedziała się po stronie ordynariusza z Bilbao, wywołując tym krokiem ostry zatarg z rządem gen. Franco, który zagroził zerwaniem Konkordaty z 1963 r.

PO KONFERENCJI CELAM

W stolicy Peru Limie odbył się ostatnio doroczny zjazd Konferencji Biskupów Łacińsko Amerykańskich (CELAM). Na zjeździe w którym wzięło udział 35 biskupów, potępiono ideologie kapitalizmu, neokapitalizmu i marksizmu jako wręcz sprzeciwiających się chrześcijaństwu. Potępiono również wyścig zbrojeniowy całego szeregu państw Ameryki Łacińskiej, próby z bronią nuklearną itp. Zjazd powyższy broni godności człowieka, jego wolności i praw.

PRZECIW ROZWIĄZŁOŚCI OBYCZAJOWEJ

O liście pasterskim polskich biskupów informacja Reutera z Warszawy. Odczytany we wszystkich w niedzielę list jest poświęcony zagadnieniu obyczajowej.

Episkopat wzywa do wzmocnienia życia rodzinnego, przestrzega przed szerzącą się rozwiężłością wśród młodzieży. Biskupi oskarżają władze państwowe o chęcanie społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży, by zajęła się sobie na wszystko w dziedzinie seksu. List zarzuca światowi, że korumpują obyczaje młodzieży. Zaniedbania dzieci i młodych, by umieli panować nad swoim fizycznymi, pozwala się im a nawet zachęca do przedwczesnej seksualnej.

DZIEŁO O. MAKSYMILIANA KOLBEGO OTWARTE

W kościele franciszkańskim w Gdańsku odbyła się nadzwyczajna uroczystość związana z II rocznicą beatyfikacji O. Maksymiliana Kolbego. W dniu uroczystości odprawiono zostały trzy Msze św., w czasie których okolicznościowe kazania do licznych wiernych wygłosili: ks. biskup Lechosław Lamarek — ordynariusz diecezji gdańskiej, ks. biskup Bronisław ks. infułat B. Polzin.

W Gdyni w kościele św. Antoniego z Padwy franciszkanie urządzili sanktuarium ku czci błog. Maksymiliana. Mieści się ono w osobnej rotundzie przylegającej do kościoła. Wykonano ją z kamienia, marmuru i metalu. Figura figuralną na tynku wykonał b. więzień Oświęcimia, rzeźbiarz celniak. Na środku sanktuarium umieszczono ołtarz z prochami ofiar hitlerowskiego obozu zagłady w Oświęcimiu. Otwarcie sanktuarium dokonał ks. biskup B. Czesław ordynariusz diecezji chełmińskiej wraz z ks. biskupem Tadeuszem z Gdańska i O. M. Paczeskim, prowincjałem Franciszkanów z Warszawy.

W KILKU ZDANIACH

JEDYNY KATOLICKI POSEŁ w norweskim parlamencie został przewodniczącym Komisji dla Sprawy Wychowania. Prace Komisji odnoszą się do ustawy dotyczącego luterańskiego Kościoła państwowego. Jest tym jest dr Lamgslett, konserwatysta, wykładowca na uniwersytecie w Oslo.

DWA CUDA POTRZEBNE dla beatyfikacji papieża Jana XXIII są przedmiotem dochodzeń postulatora. Dotychczas dokumentów wpłynęło tak wiele, że postanowiono zbadać dwa uzdrowienia kobiet we Włoszech, gdyż jest im łatwiej skać lekarskie stwierdzenie, niż gdyby chodziło o cudy dokonane w Ameryce. Ale upłynie jeszcze zapewne szereg lat, zanim sprawa beatyfikacji będzie zakończona.

W FINLANDII, katedralna parafia katolicka rozciąga się na przestrzeni stu mil, aż do granicy rosyjskiej. Liczy 2700 wiernych, to jest prawie połowę katolików całego kraju, który powierzchnią dorównuje Niemcom. Katolicy reprezentują 0,6% ludności, która liczy 4,6 mln. Prawosławnych katolików jest tam najmniejszy na świecie.

WOBEC ZAMIESZEK w Północnej Irlandii, w latach do 1971, około 60 tys. ludzi zostało wygnanych ze swoich domów przez gwałty i przymus. 75% z nich — to katolicy. Proces ten trwa do dziś, gdyż naciski nie ustają. Powodem jest nędzę i wielkie niebezpieczeństwo dla młodzieży i dzieci.

PRAWIE DWIE TRZECIE Duńczyków uważa, że nowy wersyjny film o Panu Jezusie powinien być zakazany, gdyż która chce film ten nakręcić, zwracała się do Ministerstwa pozwolenie dokonania tam zdjęć, po odmowie Franciszka św. potępił zamiar nakręcania tego filmu.

REKORDOWA ILOŚĆ turystów odwiedziła w roku Muzea Watykańskie, osiągając liczbę ponad 1 mln. mimo pewnego zahamowania podczas epidemii cholery w ciągu ub. lata. Muzea otwarte są obecnie do godziny 19.

ŚPIEW KOLĘD W ANGLII

Śpiew kolęd stał się popularny w Anglii w latach przetrwał do 17-go wieku, gdy Purytański Parlament w 1647 r. obchody święta Bożego Narodzenia. Zakaz śpiewaniu kolęd trwała dwa wieki. Odrodzenie dawnych kolęd nastąpiło w XIX wieku. Wiele kolęd, śpiewanych w Anglii, pochodzi z XIX wieku.

("Gazeta W

WIEŚCI Z POLSKI

ŁOWY Z SOKOŁAMI W POLSCE

W ośrodku hodowli zwierzyny Polskiego Związku Łowieckiego w Rożniatach koło Kruszwicy rozpoczynają się pierwsze w Polsce po 150 latach przerwy łowy z sokołami organizowane z udziałem sokolników polskich i NRD-owskich.

Sokolnictwo w dawnych wiekach było rozpowszechnioną w Polsce formą polowania. Polskie sokoły nie miały równych w Europie. Jeden ułożony ptak łowczy za czasów króla Jana III Sobieskiego wart był tyle co cztery najlepsze konie.

BIBLIOFILSKI RARYTAS

Nakładem Krakowskiego Oddziału Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu ukazał się bibliofilski rarytas, wydany dla uczczenia 500-lecia drukarstwa polskiego i 300-lecia drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest nim faksymile pierwszej polskiej encyklopedii powszechnej z 1608 r. "Inventores Rerum, albo krótkie opisanie, kto co wynalazł i do używania ludziom podał. Jana Protasowicza na Mohilnej w powiecie pińczowskim, leżącej". Zawiera ona 147 haseł oraz imion, a 180 wynalazców, postaci historycznych i mitologicznych, obejmujących chronologicznie 20 wieków — od XII przed Chrystusem poczynając.

50-LECIE HUTY SZKŁA W KROŚNIE

Krośnieńskie Huty Szkła w Krośnie obchodziły ostatnio 50-lecie swego istnienia. Pierwsza mała huta wybudowana została w 1923 r. Po ostatniej wojnie nastąpiła wielka rozbudowa i modernizacja zakładu. Powstaje kolejno: Huta Szkła Technicznego "Polanka", druga huta szkła gospodarczego z wielkimi automatami do produkcji szklanek oraz Zakład Włókna Szklanego. Krosno staje się największym kombinatem szklarskim w Polsce, zatrudniającym obecnie ok. 6,5 tys. pracowników.

LINGWISTYCZNE LICEA W POLSCE

W bieżącym roku szkolnym już w blisko 100 liceach ogólnokształcących w Polsce nauka języków obcych prowadzona będzie według rozszerzonych programów. Najwięcej — 28 liceów — uczyć będzie biegłej znajomości rosyjskiego. W 26 liceach młodzież poznawać będzie znacznie szerzej niż uczniowie w tzw. normalnych liceach — język francuski i w 14 — język niemiecki. Ministerstwo Oświaty i Wychowania dąży do tego, aby w każdym województwie było co najmniej po 2 licea z rozszerzonym programem nauczania każdego z tych 4 języków. Liczba liceów lingwistycznych powinna więc niedługo wzrosnąć do około 100.

MISTRZ RZEŹBY BURSZTYNOWEJ

Gdański artysta plastyk — Franciszek Drozd jest chyba jedynym kontynuatorem starej sztuki gdańskich mistrzów rzeźbienia w bursztynie. Sztuka to niezwykle trudna, ponieważ bursztyn jest szczególnie kruchym i opornym do obróbki tworzywem. Jego delikatna struktura, unikalna gra światłocieni, wymaga od rzeźbiarza precyzyjnego i czasochłonnego formowania dzieła. Stąd też dorobek 24-letniej pracy gdańskiego artysty zaowocował zaledwie ok. 100 pracami. Rzeźby Drozda prezentowane były na wielu wystawach. Ostatnio artysta uczestniczac w międzynarodowym biennale medalierskim ku czci Dantego we Włoszech, przedstawił ciekawy zestaw rzeźb wyobrażających popiersie wielkiego poety.

A. FIEDLER WYRÓŻNIONY

Znany poznański literat i podróżnik, udekorowany został Odznaką Honorową Miasta Poznania i odznaką honorową "Za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego". Większość swoich książek poświęcił A. Fiedler egzotycznym krainom Afryki, Azji i obu Ameryk. Zawsze jednak interesuje się polską przyrodą, a szczególnie dużo uwagi przywiązuje do spraw Wielkopolskiego Parku Narodowego. Książki jego znalazły sympatyków nie tylko w Polsce. Przetłumaczono je na wiele języków świata. Ostatnio, w przerwie między kolejnymi podróżami A. Fiedler pracuje nad dalszymi tomami autobiografii. Pierwszy jej tom pt. "Mój ojciec i dęby" ukaże się niebawem w księgarniach.

KONSTRUKCJA "MOSTU ŁAZIENKOWSKIEGO"

W Chorzowskiej Wytwórni Konstrukcji Stalowych "Konstal" zakończono budowę konstrukcji Mostu Łazienkowskiego dla Warszawy, wykonanej przez ten zakład w współpracy z hutą "Zabrze". W ciągu niespełna 4 miesięcy, a więc na dwa miesiące przed planowanym terminem, powstała konstrukcja jednego z najnowocześniejszych objektów mostowych. Jest to 5-przęsłowy most, mierzący ponad 5,500 ton stali, o długości 425 m i 6-pasmową jezdnię samochodową, o szerokości 21 m.

W SŁUŻBIE ZDROWIA

Wielkie sumy łoży państwo na bieżącą działalność służby zdrowia, na płace, na utrzymanie szpitali i opieki społecznej. W roku 1972 wydatkowano na to około 34 miliardy złotych.

Kosztowne jest kształcenie kadr. Akademie medyczne opuszcza corocznie ponad 2.300 lekarzy, 700 stomatologów, 750 farmaceutów, a 8 tysięcy osób otrzymuje dyplomy pielęgniarskie. Z jednego z najlepszych pod względem liczby kadr medycznych miejsce w Europie — Polska sunęła się na wysoką pozycję, uzyskując wskaźniki lepsze niż w wielu bogatych krajach europejskich.

FILM O CHOPINIE W TELEWIZJI FRANCUSKIEJ

Na zamówienie francuskiej telewizji realizuje się w Polsce specjalny film o Chopinie. Film będzie składał się z siedmiu godzinnych odcinków z których każdy poświęcony będzie ważniejszym siedmiu epizodom z życia kompozytora. Autorami scenariusza i reżyserami są znani nami: Brandys, Krasicki, Kijowski, Morzenstern i Sławski.

"SŁOWICZY RAJ"

"Słowiczym rajem" nazwany został 32-hektarowy zerwat, utworzony w rejonie Oleszna w powiecie częstochowskim. Co roku w rezerwacie tym gnieździła się 150 par słowików oraz kilka par rzadkich już dziś w Polsce ptaków — czarnych bocianów. W rezerwacie rosną 150-letnie dęby i klony. Obecnie na Kresach pozostał jest ponad 30 rezerwatów przyrody. Największym jest Świętokrzyski Park Narodowy, w skład którego wchodzi wiekowa Puszcza Jodłowa.

MARIA RODZIEWICZÓWNA

MACIERZ

(POWIEŚĆ)

(14)

— Miałem jedną. Siedem lat z domu uciekła. Przeklątem. Zakała mego życia! Myślałem, przepadła! Ludzie nawet już zapomnieli! Wczoraj wraca, z dzieckiem! Zapamiętałem się, uderzyłem, trafiłem w głowę. Upadła, i ot, dochodzi, powiadają! A nie wiedziałem, ot, nieszczęście.

Lekarz już się na wózek sadowił. Ruszyli. Kałaur klacz popędzał, biała była od szumu, zresztą nie nie odzywał, twarz miał zastygłą, poruszał czarami bez głosu ustami.

— Mógł ją cios ogłuszyć. Młoda, może wytrzyma — pocieszał go lekarz.

— Młoda. Dwadzieścia cztery lata skończyła na Wniebowzięcie! — zamruczał stary.

— Więcej pan nie miał dzieci?

— Tylko ta jedna! I taka się udała. Zanadto kochali, dogadzali, pieścili z nieboszczką. Przytojna była, gładka, urodziwa, że nikt jej nie miał, żeby się nie obejrzał. Pycha nasza była, zazrościli ludzie. Ot, co się stało. Bóg łaskawy, że matka tego nie dożyła! Na moją głowę spadło, a teraz...

Wstrząsnął się, patrzał ponuro na drogę. Zwrócili między osady szlacheckie. Ludzie już wiedzieli, i spoglądano za nimi i szeptano.

Na ganku spotkała ich panna Teofila.

— No i co? — spytał Kałaur.

Nie słuchał odpowiedzi, nie rozumiał. Rzucił lejce parobkowi i wszedł za lekarzem.

W pokoju panny Teofili na łóżku leżała Magda nieruchoma, nad nią stała stara Sobolska z gromnicą, kilka jeszcze kobiet patrzało ciekawie i frasobliwie; rozstąpiły się przed doktorem. Ten, przechodząc, bez ceremonii gromnicę zdmuchnął i rzekł ostro:

— Proszę się usunąć, wszyscy obcy!

I pochylił się nad leżącą.

Kobiety wyniosły się prędko. Kałaur stanął pod ścianą, bez tchu patrzał w twarz doktora.

— Lodu! — ten krótko rozkazał.

Stary wyszedł do kuchni, zawołał parobka.

— Duchem do dworu. Masz rubla! Lodu kubeł przynieś. Żywo!

Gdy wrócił, doktór odchodził od łóżka.

— Zabiłem? — spytał go ponuro.

— Jeszcze żyje. Nie trzeba tracić nadziei! Ale uderzenie było ciężkie, mózg wstrząśnięty. — Skrzywił się. — Papieru i pióra proszę i natychmiast do apteki niech pan pośle.

Przyniesiono mu żądane przedmioty, napisał. Potem rozejrzał się po izbie i spostrzegł dziecko. Leżało cichutko przy piecu, obudzone, cierpliwie, jakby czuło, że mu tutaj odzywać się nie wolno. Obejrzał je doktór.

— Tęgi chłopak! — rzekł do panny Teofili.

Pokiwała głową.

— Było mu lepiej nie rodzić się. Ona nie wyżyma. Prawda, panie doktorze?

— Kto może wiedzieć! Organizm ma wyczerpany, ale młode siły cuda czynią. Jeśli przenocuje, będzie nadzieja. Gdzież ten lód!

Niósł go sam Kałaur. W tej chwili dziecko zaszczało, zakwiliło żałośnie i jednocześnie jęknęła Magda. I jęczała już ciągle, a jęk ten szedł w duszę Kałaura i rozdzierał mu serce. Obłożono głowę chorą lodem, ucichła, poczęła dyszeć i drgać. Dzieciak krzyczał.

— Wynieście go stąd! — rzekł doktór. — Matka słyszy i to ją nęka. Głodny jest. Dajcie mu mleczka, byle nie tłuste!

Panna Teofila była przy chorej zajęta.

Kałaur się zawahał, wreszcie wziął dziecko z poduszką i wyniósł. W kuchni, zawsze gotowa do pomocy, czatowała Sobolska i już grzała mleko.

— Zaraz ja robaczka nakarmię! — ofiarowała się. — A może państwu przy chorej zawadza, to go do siebie odniosę. Sama mieszkam!

— Dziękuję — mruknął Kałaur — tutaj będzie.

Zaniósł dziecko do swego pokoju i wróciwszy, rzekł do panny Teofili:

— Niech siostra nakarmi małego. Ja tu zostanę.

★

Gdy Magda otworzyła oczy przytomne, ujrzała naprzeciw siebie pod ścianą siedzącego ojca.

Drzemał, wyczerpany długim czuwaniem. Ona poszukała oczami dziecka i poruszyła się niespokojnie.

Stary się ocknął, wstał, zbliżył się do niej.

— No, jakże ci? — spytał z cicha.

— Gdzie Janek?

— Zdrów, śpi. Może co zjesz?

— Jaśka mi mego dajcie!

Kałaur sam przyniósł dziecko, weszła też panna Teofila, uradowana, poczęła gawędzić.

— Widzisz, zdrów i cały. Już tydzień mlekiem karmię i służy mu.

— Już tydzień. Nic nie pamiętam. Zaraz się położę.

— Poleż jeszcze. Toć w domu jesteś, nikt cię nie wygania. Zostaniesz, wola Boska! — mruknął Kałaur. — Ludzie już wiedzą, stało się! Potem podamy!

(c. d. n.)

POLONIA ZAGRANICZNA

ARGENTYNA

CO ZA BIBLIOTE'A?

Wszyscy Polacy, utrzymujący jakikolwiek kontakt ze Związkiem Polaków wiedzą, że istnieje Biblioteka Polska im. Ignacego Domeyki w Buenos Aires.

Jest to jedna z najliczniejszych organizacji wchodzących w skład Związku Polaków.

Tymczasem są problemy i to bardzo poważne. Pierwszy problem dotyczy utrzymania Biblioteki "na chodzie". Oznacza to szereg czynności pochłaniających wiele czasu a niejednokrotnie także wysiłku fizycznego. Ażeby książki do Biblioteki nadeszły, zwłaszcza bezpłatnie, trzeba o nie ciągle prosić, a po ich otrzymaniu pięknie podziękować ofiarodawcom. Ta potrzeba wyraża się w czasie liczną korespondencją.

Biblioteka posiada duży lokal we własnym budynku. Każdy posiadacz własnego domu wie ile kłopotów sprawia utrzymanie budynku, bo jak nie zacieka dach, to cieką krany lub szwankuje instalacja elektryczna. Przy tym tak wielki majątek, jaki stanowią cenne wydawnictwa a trzeba stale chronić przed wilgocią, molami i myszami, a cały lokal utrzymywać w przyzwoitym stanie higienicznym.

Podobnie jak w innych instytucjach Związku Polaków daremnie pada pytanie — a możeby nareszcie zluzowali starszych młodzi inżynierowie, lekarze lub ekonomiści? I w związku z tym powstaje drugie i jeszcze bardziej poważny problem Biblioteki: dla kogo ma istnieć Biblioteka? Kto z licznych członków S. S. A. P. A. interesował się kiedykolwiek polską biblioteką naukową? Czy w przyszłości młodzież polska w Argentynie wykaże więcej zainteresowanie się kulturą polską i zwróci się do Biblioteki, bogatego źródła tej kultury. Oto ważne pytanie.

W. BRYTANIA

POLSKIE "ATENY"

Bez przesady można powiedzieć, że wykuwają się młode charaktery w dwu polskich szkołach internatowych. Polskie "Ateny" to konwent w Pitsford i kolegium w Fawley Court.

Konwent ss. nazaretanek w Pitsford: uczennic 145 w internacie oraz 8 dochodzących z okolicznych domów katolickich angielskich. W 26 roku istnienia szkoły pokaźny dorobek wychowawczy: lekarki, architektki, farmaceutki, dentystki, nauczycielki, dyplomatki z akademickimi stopniami — wszystkie utrzymują nadal kontakt ze szkołą, chętnie ją odwiedzają z rodzinami. Widoki na przyszłość raczej pomyślne, możliwość przyjęcia kilkudziesięciu uczennic z okolicy wskutek zapowiedzianej likwidacji lokalnej szkoły.

Problem pozyskania raczej większej ilości dziewcząt Polek, co przy stosunkowo niskiej opłacie 120 - 140 funtów za tym nie powinno stanowić dużych trudności dla rodzin polskich średnio zarabiających. Co szkoła w zamian daje? 12 przedmiotów. Prócz tego w szkole uczą się dziewczęta: śpiewu, robót ręcznych, tańca i na życzenie baletu. Współpracuje ze szkołą "Koło Rodzicielskie" (prezes p. J. Orlik i Towarzystwo Przyjaciół Pitsfordu) prezes Mrs. H. Marcinek.

Kolegium św. Miłosierdzia oo. marianów w Fawley Court: Nauka rozpoczęła się w tym roku w szczególnie trudnych warunkach internatowych. W sypialniach jest ciasno. Ale nowe baraki sypialniane, dzięki ofiarności społeczeństwa już są pod dachem. Po nowym roku oddane będą do użytku. Uczniów jest 110 w internacie i 18 dochodzących. Szkoła udziela 13 przedmiotów.

FRANCJA

SKLEP CEPELII OTWARTO W PARYŻU

W samym centrum Paryża, w dzielnicy wielkich domów towarowych przy bulwarze Haussmanna, został otwarty w gustownie urządzonym lokalu sklep Cepelii. Jest to plątą placówka hadlowa tego typu uruchomiona przez to przedsiębiorstwo za granicą. Centrala handlu zagranicznego "Cooperexim — Cepelia" zaprezentowała w paryskiej placówce całą gamę swoich możliwości eksportowych.

IRLANDIA

STAN BORYS ZOSTAŁ NAGRODZONY W IRLANDII

Laureat zeszłorocznego festiwalu w Sopocie — Stan Borys zdobył kolejną międzynarodową nagrodę. Na VIII festiwalu w Castelebar w Irlandii polski piosenkarz otrzymał nagrodę jury za interpretację utworu "Lost Love" do muzyki Edmunda Gwizdały-Berga, z tekstem Christine J. Jaźwinsky (studiującej w Polsce Amerykanki polskiego pochodzenia, oraz wygrał plebiscyt publiczności.

KANADA

STUDIA POLONISTYCZNE

Spośród czterech uniwersytetów w Montrealu, tylko jedyny francuski Uniwersytet Montrealski — Universite de Montreal — największa francuska uczelnia akademicka w Kanadzie i na tym kontynencie, licząca ponad 20.000 studentów, posiada od roku 1948 - 49 katedrę języka, literatury i kultury polskiej.

Na podstawie specjalnego porozumienia Uniwersytetu Montrealskiego z władzami trzech dalszych uniwersytetów — Mc-Gill University, Sir George Williams University, Universite du Quebec — studenci tych uniwersytetów mają prawo włączyć przedmioty języka i literatury polskiej do swego "curriculum studiorum" bez dodatkowych opłat. Kredyty akademickie za te przedmioty mogą być odtąd zaliczane w ich macierzystych uniwersytetach na szczeblu studiów na stopień B. A., M. A. i Ph. D.

U. S. A.

REWELACJE POLAŃSKIEGO

Roman Polański bawi w Nowym Jorku. Przyjechał z Europy, by wypalić "fajkę pokoju" z prasą. Nie jest on faworytem tutejszych krytyków, którzy mają mu za złe jego "niedostępność".

Wiadomo, że większość filmowców nie szczędzi wysiłków, by być z prasą na przyjaznej stopie. Lecz Polański jest wyjątkiem.

Jego ostatni film pod tytułem "What", jest rzeczywiście dziwaczny i nie bardzo wiadomo o co w nim chodzi. Ale nie jest znów tak beznadziejny, jak to przedstawiają recenzje w prasie i telewizji.

Polański zatrzymał się w Nowym Jorku u słynnego projektanta mody, Olega Cassini, którego rodzina — mimo włoskiego nazwiska — należy do białej emigracji rosyjskiej. Cassini jest bardzo modny wśród tzw. śmietanki towarzyskiej.

Pod jego jakoby patronatem Romań Polański zdecydował się wyciągnąć rękę do przedstawicieli środków masowego przekazu. Udziela wywiadów reporterom a nawet uczestniczy w niektórych programach telewizji. Nie tylko odpowiada na pytania innych, ale sam bierze na spytki różne osobistości ze świata artystycznego.

Podobno poszedł na "koegzystencję" z krytykami, pod wpływem wytwórni Paramount, dla której kręci teraz film o Chinatown, w dzielnicy chińskiej, z aktorami Faye Dunaway i Jackiem Nicholsonem w rolach głównych. Ma to być "dreszczowiec". Akcja toczy się w latach trzydziestych naszego stulecia.

Oto garść najnowszych oświadczeń Polańskiego, podanych przez reporterów A więc podobno Polańskiego nudzą — plaża i morze. Ulubionym jego sportem jest natomiast narciarstwo. "Debiutował" mając lat 10 w Zakopanem.

Do filmów pornograficznych czuje odrazę i wstręt. Ma zastrzeżenia artystyczne wobec "Ostatniego tanga w Paryżu" (z Marlonem Brando w roli głównej). Pewne sceny chwali, lecz całość uważa za pretensjonalną.

Polański oświadczył następnie, że posiada łatwość uczenia się języków obcych z wyjątkiem niemieckiego. Wobec niego czuje wciąż jakiś podświadomy opór.

Ta niespodziewana wylewność Polańskiego wobec dziennikarzy zadziwiła wielu jego dawnych znajomych. Widocznie doszedł do wniosku, że prasę lekceważyć można, ale lepiej żyć z nią w zgodzie.

"Nowy Dziennik"

U.S.A.:

15.000 POLSKICH LEKARZY W STANACH ZJEDNOCZONYCH

Oblicza się, że w Stanach Zjednoczonych praktykuje ok. 15.000 lekarzy polskiego pochodzenia. Zaledwie kilkuset z nich należy do Związku Lekarzy Polskich w USA, którego prezesem jest dr Aleksander Rytel (do 1939 roku był on dyrektorem szpitala wolskiego w Warszawie).

Polonijne środowisko lekarskie może się poszczycić wieloma wybitnymi specjalistami, jak na przykład profesorowie: Tadeusz Danowski (choroby przemiany materii, cukrzyca), Leon Dmochowski (wirusowa geneza raka), Ludwik Gross (onkolog), Artur Selzer i Borys Suranin (kardiolodzy). (PAI).

DZIAŁ POETYCKI

PROSISZ O BAJKĘ

Prosisz o bajkę dziecino,
Ja bajek tworzyć nie umiem,
Lecz piosnki szarą godziną —
Nucę w tułaczej zadumie.

Bo w nutkach nie jednej piosenki,
Wracają mi lata minione —
Kiedym w objęciach Mateńki,
Śpiewała — Pod Twoją Obronę.

I piękna — My chcemy Boga!
W Kościuółku na Piwnej śpiewana,
Ona mi jest — bardzo droga...
Więc śpiewam ją często od rana.

A bajka to złuda banalna —
Serca zbyt nie rozraduje,
Piosnka — to zda się... ruń halna...
Do której myśl moja szybuje.

Śpiewaj piosneczki dziecino —
Bo one — jak gwiazdki z nieba...
A dzionki w radości przeminą,
Radości wiem — wszystkim potrzeba.

Szwecja, 1973 r.

F. OŚWIT - Grzegorzewska

- Atomizador "Tobatta"
- Adubos Completos
- Adubo Líquido "ENVY"
- Sulfato de Amônio
- Nitrocálcio "Petrobrás"
- Termofosfato "Yoorin"
- Farinha de Ossos
- Inseticidas

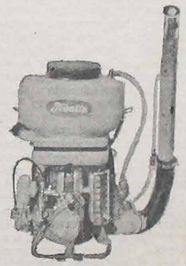

Adubos Boutin Ltda.

Av. 7 de Setembro, 2.067 — Fone: 24-1296 — cx. p. 1130

CURITIBA — PARANA

AUTO MECÂNICA LONDRINA
DE
GETULIO THADEO OSTROWSKI

Mecânica de automóveis em geral.
Pintura — Lataria e Torno.

Rua João Negrão, 1.820 — Fone: 23-4844
Curitiba — Paraná
Fala-se em polonês

KĄCIK RODZINNY:

Przy rodzinnym stole

Nasunął mi tę sprawę ośmioletni Krzyś, który na pytanie, dlaczego z całej swojej klasy najbardziej lubi Wojtusia odpowiedział: "Mamo bo on tak ciekawie opowiada..". Przyznajmy się, że i my, dorośli lubimy ludzi, którzy "umieją opowiadać", ludzi rozmownych, komunikatywnych. Sami zresztą, nawet jeśli nie jesteśmy zbyt elokwentni, w towarzystwie szukamy tematu do rozmowy, tematu, który zainteresowałby zebranych.

A w domu? W domu, często nam się po prostu nie chce. Wymienia się poglądy na aktualne, domowe sprawy i — koniec. A przecież życie toczy się wokół i takie jest ciekawe. Jeśli ktoś pomyśli, że będę tu podsuwała tematy do rozmowy — to się grubo pomyli.

Piszę o tym jedynie dlatego, że w niektórych domach rodziny zaczynają się już porozumiewać między sobą, nawet w codziennych sprawach — "na migi". Ano, tak. Ogląda się telewizję, słucha się radia, często nawet podczas posiłku, nawet więc konieczne pytanie, na przykład "Józiu, czy chcesz jeszcze pierogów?" — zadaje się na migi", aby nie przeszkodzić w słuchaniu programu.

Czy występuję przeciw środkom masowego przekazywania, albo inaczej mówiąc tak zwanym publikatorom? Ale skądże? Jestem tylko "przeciw" bezmyślnemu oglądaniu programów. Każdy z nas ma przecież swoje indywidualne zapatrywania. Jestem natomiast "za" na przykład wymiana poglądów i opinii na temat wspólnie oglądanych, czy wysłuchanych programów i audycji. Jestem "za" — nie tylko rozmową na ten temat, ale także "za" opowiadaniem rodzinie własnych, nawet dawniejszych przeżyć, które głęboko w człowieku utkwiły i w jakiś sposób powiązały się nam ze współczesnością.

Znów się powołam na dziecko. Synek mojej sąsiadki zapytany, czy oglądał film w telewizji z wojny, odpowiedział lekceważąco: "Oglądałem, ale to co nam później opowiadał tata o swoich przeżyciach podczas wojny, to lepsze jak film!

Nie znaczy to, że film był zły, ale relacja bezpośrednio zaangażowanego człowieka, najbliższego — była dla dziecka bardziej interesująca.

Rodzinne rozmowy cementują rodzinę, ułatwiają jej prawdziwe poznanie się, odkrywają w najbliższych nowe, nieznane wartości. Niech starsi w długie, zimowe wieczory nie boją się i wspomnień. Oczywiście — interesujących i nigdy pod hasłem: "bo za moich czasów..." które służą jedynie do porównania "starych czasów z nowymi", bo to są rzeczy nieporównywalne i tego, szczególnie dzieci, nie lubią.

MARYSIA .("Narodowiec")

Uśmiechnij się...

Mark Twain zapytany przez pewnego dziennikarza, co to jest wieczność, odparł po długim namyśle: — Moim zdaniem, wieczność, to tylko chwila. — Wobec tego rzekł chytry dziennikarz — niech mi pan pożyczy na chwilę 500 dolarów. — Dobrze — odparł Twain — za chwilę.

* * *

John Dryden, angielski literat z XVIII w., bardzo mało czasu poświęcał żonie, więc powiedziała mu kiedyś ze złością, że wolałaby być książką.

— Tak, moja droga, i to najlepiej kalendarzem.
— Dlaczego kalendarzem?
— No, bo co roku byłabyś nowa.

* * *

— Och, zapuściłeś sobie teraz brodę? Czy to taka moda obecnie? — pyta przyjaciel świeżo upieczonego małżonka.
— Nie, wcale nie chodzi mi o modę... Prawdę mówiąc to dlatego, że moja żona chce za wszelką cenę kupować mi krawaty.

Kuchnia Polska

ŚWIEŻE SMAŻONE ŚLEDZIE

Pół kg świeżych śledzi, około 3 łyżek mąki, odrobina soli, tłuszcz do smażenia, łyżka masła, łyżka tartego sera.

Śledzie oczyścić, umyć, osuszyć w ściereczce, obtaczać każdą sztukę w mące. Tłuszcz rozgrzać mocno na patelni i smażyć śledzie na rumiano. Usmażone — ułożyć na ogniotrwałym półmisku, podkładając niewielką ilość tłuszczu. Po wierzchu posypać śledzie tartym serem i rozłożyć równomiernie kawałeczki masła. Na pięć minut wstawić do bardzo gorącego piekarnika.

Tak przyrządzone śledzie są doskonałym daniem obiadowym i kolacyjnym, a także — jako gorąca przykąska, podana nieoczekiwanym lub spodziewanym gościom. Do śledzi można ugotować ziemniaki (w całości, posypane usiekanym koperkiem), ale także podać je z krojoną w ukośne plastry barową bułeczką i zieloną sałatą.

Forma pojednania

Gdy wypowiadamy to tak często powtarzające się i konieczne słowo, pojednanie każdemu kto zna Ewangelię, staje przed oczyma przepiękny obraz ojca, ściskającego serdecznie marnotrawnego syna.

I o co tu chodzi?

Oto syn ten, potargawszy butnie i nikczemnie święty węzeł, jaki łączy ojca ze swym dziecięciem i dziecko z ojcem, poszedł na bezdroża, trwoniąc hulaszczo i grzesznie to, co ojciec i matka w pocie czoła i trudzie gromadzili na szczęście swych dwóch synów. I oto ten marnotrawny syn strwoniwszy wszystko i nie mając do kogo się przytulić, powraca do ojca, ale teraz jakże pokorny, jakże żałujący i zmieniony! Idąc drogą ciągle sobie powtarzał akt żalu i sposób pojednania się z ojcem: "Ojcze, już nie jestem godzien zwać się twym synem, ale chcę być już odtąd twym nieudolnym sługą..." I cóż ojciec? Czeka na przeprosiny owego niegodziwca? Układa i kombinuje wielkość kary, jaką ma i powinien ukarać marnotrawcę swej krwawicy? O, nie! Ale widząc go powracającego, widząc go zmizerowanego, nędznego i obdartego i wyczuwając swym ojcowskim sercem żal i zawstydzenie w sercu swego syna, o nic nie pyta i nad niczym innym się nie zastanawia, ale, rozwarłszy swe ramiona, rzuca się na piersi syna,, ściska go i coraz bardziej przytula do swego ojcowskiego serca i woła na sługi (kapłanów) o nową szatę dla powracającego, o obuwie na nową drogę, a nawet o pierścień nowego wyróżnienia i zasługi, o ucztę wesela i wiecznej radości.

O takim to teraz POJEDNANIU mówi i myśli Kościół Św., gdy mówi o spowiedzi.

Nie! — już nie mówi o karach, klątwach i odstraszających pokutach, ale o synowskim nawróceniu naszym i ojcowskim przebaczeniu Ojca naszego w niebie, spodziewając się jak najmocniej, że gdy tak zrozumiemy nasze POJEDNANIE, nic nam nie będzie ani za ciężkie, ani za trudne, ale owszem, jak ów syn — w żalu, skrusze i pokorze — zawrócimy z drogi grzechu — i w sakramentalnej spowiedzi, myśląc o Bogu i jedynie o Bogu, zawołamy: "Ojcze, zgrzeszyłem przeciwko niebu i Tobie", a z ust sługi Bożego spłyną na nas te kojące słowa Jezusa Chrystusa: "Idź w spokoju, synu, twe grzechy są ci odpuszczone".

Jezus jest naszym Zbawcą i co zrobił i co nakazał, wiedział najlepiej dlaczego i w jaki sposób. Temu chyba nikt nie zaprzeczy.

Mówiąc więc do Apostołów, że "grzechy będą odpuszczone — komu oni je odpuszczą i zatrzymane — komu oni je zatrzymają tak tu jak i w niebie", chciał nam dać do zrozumienia, że w normalnych warunkach CHCE, aby nasze grzechy były odpuszczone przez Apostołów i ich następców.

Dlaczego On tak chciał, chce i do końca świata będzie chciał — wystarczyłoby odpowiedzieć, że jako Bóg i Zbawca ma całkowite prawo nakładać warunki i sposoby zbawienia. Temu też chyba nikt nie zaprzeczy, bo przecież Jezus jest Bogiem i Panem naszym.

Jeżeli Jezus postanowił, aby grzechy nasze były nam odpuszczone przez sługi boże czyli przez ludzi na to wybranych i wyświęconych, musi w tym być jakaś racja albo powód nie tylko boski, ale i ludzki.

Powód boski: Jezus tak postanowił, Jezus tak chce!

A powód i racja ludzka?

Dziś świat coraz więcej się przekonuje, że gdy coś się zdarzy z nami, przy nas lub w nas (a zdarza się często), to wszystko odbija się głęboko w naszej jaźni, jakby w lustrze. I jeżeli chodzi o rzeczy przykre i przeciwne naszej naturze, a zwłaszcza zasadom moralnym ogólnie przyjętym, to zdarzenie wżera się w nas jakby cierń jątrzący lub trucizna. Stąd ten w swych skutkach zazwyczaj okazuje się bardzo ciężkim, po prostu nieznośnym i przykro odbijającym się nie tylko na samopoczuciu, ale i na współżyciu i na zdrowiu nawet. Jedyny ratunek i lekarstwo na to to wyrwać ten "cierń" i wyzbyć się tej "trucizny" jak najwcześniej. I cóż ludzie robią? — Oto jedni z woli i rady Chrystusa idą do spowiedzi, będąc przekonani, że przez nią i w niej pozbędą się nieznośnego ciężaru i gorzkiego poczucia ciężkiej winy. A inni, nie znając albo nie chcąc nic wiedzieć o spowiedzi, idą do kumotra, do kumoszki, do oddanego przyjaciela lub do psychiatry, aby tam (na sposób spowiedzi) "wyspowiadać się" przed nim w cztery oczy.

Jezus - Bóg i nasz Zbawca — dobrze znał te smutne okoliczności i tę ludzką potrzebę **spowiadania się**. Dlatego to wykorzystał tę potrzebę, nadając jej w odrębie swej religii moc i charakter sakramentalny odpuszczania grzechów.

Kto w tym duchu przyjmuje spowiedź — podwójnie zyskuje: na duszy i na ciele.

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze:

DR. LUDOVICO RYDYGIER
MÉDICO
Estágio Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos. — Cursos de Especialização na New York Polyclinic Medical and Hospital —
Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 — Fone: 23-8494 — 14.º andar — Conjunto, 1411 — Edifício Barão do Rio Branco.
Residência: Rua do Herval, 182 — Fone: 22-5473
CURITIBA — PARANÁ

Dentyści:

DR WINCENTY FLENIK
Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6. *Rua Voluntários da Pátria, 620 — CURITIBA.*

DR. SILVESTRE GORSKI
CIRURGIAO DENTISTA
Atende no seguinte horário: segundas, quartas e sextas feiras, das 8,00 às 11,00 e das 15,00 às 19,00 horas.
As quintas feiras: das 14,00 às 17,00 horas.
Al. Júlia da Costa, 1.190 — Fone: 23-4954 — CURITIBA.

DRA. MARIA E. BARANSKI KANIAK
CIRURGIA-DENTISTA
Alameda D. Pedro II, 602 — BATEL
HORARIO: Das 15,00 às 19,00 horas
MÓWI SIĘ PO POLSKU!

Adwokaci:

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI
Sprawy cywilne, kryminalne, inwentarze itd.
Prç. Pres. Getúlio Vargas, 68 Tel.: 488 - S. José dos Pinhais PARANÁ

DR EDWARD ŻELAK
Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizację. Przeprowadza inwentarze.
Rua Emiliano Perneta, n.º 10 — 4 piętro — Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias), Edif. Quinco Fone: 22-0278 — CURITIBA

Szpitale:

Prevenção do Câncer Ginecológico
Exames com hora marcada
Fone: 22-2222
CASA DE SAÚDE
DR MOYSÉS PACIORNIK
Rua Lourenço Pinto, 83 CURITIBA — PARANÁ

DR LUCJAN KASPSZAK
Pça. Osório, 45 - 1.º and. 101 Telefon: 23-8944 - Curitiba
Załatwia inwentarze, ściąga wszelkie płatności, przeprowadza usuwanie lokatorów, broni sądownie w jakichkolwiek sprawach kryminalnych.
Mówi się po polsku.

PAULO FILIPAK
ADVOGADO
Causas civeis e comerciais, Inventários da Capital e do Interior. Horário: 9,30 às 11,00 e das 16,00 às 18,00 hs
Rua Cândido Lopes, 205 — 2.º andar — CURITIBA — PR.

FELIKS GOLAS
CONTADOR
Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, distratos; declarações do impôsto de renda. Serviços de contabilidade em geral.

ZAWIADOMIENIE

Z powodu choroby, biuro p. Heleny Bergman, Przedst. PEKAO Trad. Corp. New York — będzie zamknięte przez 3-y miesiące aż do odwołania.

Proszę zatem tu nic nie przysyłać.

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda.

CREDIÁRIO até 36 pagamentos

Use o seu crédito, comprando na loja de PAULO MÜLLER, FILHOS & CIA. LTDA., os seguintes artigos: rádios, televisores, geladeiras, móveis de fórmica, poltronas, sofás-camas, fogões a gás e a lenha, artigos para copa e cozinha, alumínios PANEX, prataria, cristais da CHECOSLOVÁQUIA, ALEMANHA E POLÔNIA, porcelanas, faqueiros de aço inoxidável e de prata, materiais elétrodomésticos e uma imensidade de artigos para presentes, com preços especiais, principalmente em porcelanas e

CRISTAIS IMPORTADOS

NÃO DEIXE PARA OS ÚLTIMOS DIAS.
USE O SEU CRÉDITO EM TEMPO EM

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda.

Rua Dr. Murici, 835 e 843 — Fones: 22-8307 e 23-3514
CURITIBA — PARANÁ

DOKUMENT DO NABYCIA

Wyślę każdemu bezpłatnie broszurkę - dokument **"Raport Piłata do Tyberiusza Cesarza" o Jezusie Chrystusie**, który odnaleziony został nie zbyt dawno w Bibliotece Watykańskiej w Rzymie przez studenta niemieckiego W. D. Mahona. Po wielu trudnościach i przy pomocy kustosza bibliotekí ks. Ferlinhausera, student uzyskał kopię dokumentu. Kto się interesuje tym dokumentem, proszony jest napisać na adres następujący

S. Klimaszewski
C. P. 19
99820 — Viadutos
Rio Grande do Sul

EMPRÊSA LAPEANA LTDA.

TRANSPORTES COLETIVOS

AGÊNCIAS: Guaratuba — São Mateus do Sul — Lapa
AGÊNCIA-SEDE: Estação Rodoferroviária, Box 49 e 50 — Fone: 22-0684
ESCRITÓRIO: Avenida Silva Jardim, 465 — Fone: 24-5574
ENCOMENDAS: Avenida 7 de Setembro, 2.143 — Telefone: 23-6206

MÓWI SIĘ PO POLSKU

OFICINAS: Av. Silva Jardim, 465 — Fones: 22-8004
CURITIBA — PARANÁ

CHARUTARIA LIBERTY

D.D.T. — B.H.C. — Formicidas — Kosy polskie i Śś. Floriano — Alicates poloneses e nacionais — Fumos 20 qualidades — Desfiados 30 qualidades — Tabaco — Rapé — 100 charutos Cr$ 16,80 — Narzędzia i ostrzenie dla rzeźnictwa — Nasiona cebuli 1974 — warzywne — kwiatowe — pastewne — Bracatinga — eucalipto — wyka — pasto.

FLORECKI
Rua Saldanha Marinho, 148 — Curitiba - Paraná.

Kącik Młodzieżowy

DZIAŁ ZESPOŁU IMIENIA MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

"PRZYJACIELSKIE SPOTKANIE"

Chciałabym każdą literę przemienić w wonny, barwny kwiatek, by miłej wyrazić moją głęboką wdzięczność Panu Bogu, Matuchnie Najświętszej, drogiemu przyjacielowi polskich dzieci — księdzu Danielowi i wszystkim kochanym Rodakom, którzy bezinteresownie przyczynili się do zrealizowania i uprzyjemnienia tego nadzwyczajnego przyjacielskiego spotkania w Sant'Ana. Niestety, nie posiadam różdżki czarodziejskiej, a pióro moje jest skromne, proste. Więc zwykłym świergotem wróbelka postaram się wyrazić serdeczne, szczere podziękowanie i opisać wspaniały tygodniowy pobyt w tym iście polskim środowisku, którym jest Sant'Ana.

Dnia 4-go lutego br., o godzinie 11-tej, specjalnym autobusem wyruszyliśmy w kierunku União da Vitória, pierwszego przystanku naszej podróży. Grupa wyglądała uroczo: dwadzieścia i dwoje Zespolaków między młodzieżą i dziećmi — wszyscy w jednakowych bluzach, wypełniali autobus niby rój ruchliwych, błękitnych, olbrzymich motyli.

Podróż odbywała się w wesołym nastroju. Twarzyczki rumiane, drgające zadowoleniem a oczęta ciekawie obserwujące i pochłaniające pyszny krajobraz. Do miasteczka União da Vitória jazda jak marzenie. Po wspaniałej szosie asfaltowej autobus mknie jak uskrzydlony. Przeplatane piosenkami polskimi i brazylijskimi, pięć godzin podróży mijają niespostrzeżenie.

W świetnych humorach dojeżdżamy do União da Vitória. Po krótkim odpoczynku i wyprostowaniu nóg, wsiadamy do autobusu, zaczynając nowy etap podróży do Cruz Machado.

Wygodna szosa asfaltowa skończyła się. Zaczyna się zwykła szosa: mieszanina kamieni, gliny i piasku czy czegoś podobnego. Z powodu długotrwałych deszczów — bardzo uszkodzona. Biedny, luksusowy autobus podskakuje niby w takt skocznej piosenki, a my... razem z nim. Dla rozigranych Zespolaków wszystko jest motywem śmiechu i żartów, a do mojego serca wszelkimi szczellnami zaczyna zakradać się obawa i pesymizm. Po trzech godzinach stałego podrygiwania dojechaliśmy do Cruz Machado. Znowu krótki odpoczynek i ugaszenie pragnienia bo słoneczko daje się we znaki, pali wprost żywem ogniem. Zespolaki pobiegli do już znajomej kawiarni sprzedającej lody a we mnie lęk rośnie. Na pogodnym, błękitnym niebie zaczynają gromadzić się ciężkie, czarne jak noc chmury. Nagle dzieci do pośpiechu, żeby jakimś cudem umknąć przed tym deszczem. Miałam ochotę zrobić odwrót. Ale jak... Dzieli nas zaledwie pół godziny drogi od celu podróży. Ach, gdyby można deszcz powstrzymać! Spojrzałam na kierowcę i wyczytałam na jego twarzy obawę. Czułam coraz większą bezradność. Gdy chodzi o mnie potrafię być dzielną i stawić czoło niebezpieczeństwu, ale tu wchodzi w grę grupa dzieci za którą jestem w zupełności odpowiedzialną. W głowie zamęt, serce kurczy się pod naporem lęku i wszystko na nic... Nikt nie powstrzyma wskazówki zegara ani deszczu. Zespolaki zachwycają się bogactwem barw i zielenią. Błotnista droga wije się nieskończonym wężem wśród kwiecistych pagórków i osnutych lekką mgłą dolin. Nie gasząc ich radości i entuzjazmu z powodu bliskości celu podróży, zaczęłam się modlić o szczególną opiekę Boga i Matuchny Najświętszej bo olbrzymie krople deszczu zaczęły ukazywać się na szybach autobusu. Kierowca jak skoczek na linie z wielką uwagą i sztuką posuwał autobus naprzód. Już dzielą nas tylko trzy kilometry od Sant'Any. Naraz, zakręt i pagórek i tu... autobus zawarczał jak zmęczony wielkolud, stanął ukosem i oparł się o brzeg. Struchlałam. Co teraz nastąpi:... Jak stąd wybrnąć?... Jak daleko okiem sięgnąć — bezludna, pusta okolica. Ucichł gwar... zamilkło świergotanie... dzieci wyglądały jak spłoszone ptaszęta. Siłą woli zdobyłam się na jakiś nieokreślony uśmiech, uspokoiłam Zespolaki i podeszłam do kierowcy. "Smarując miodem" każde słówko zapewniam go że o wiele prędzej niż można się spodziewać wybrniemy z tej matni, bo Grupa Zespolaków cieszy się specjalną Opieką Bożą i Matuchny Najświętszej, która jest naszą Patronką.

Kierowca odpowiada z nieokreślonym uśmiechem: Proszę pani, z góry wiedziałem co nas czeka. Modliłem się w duchu, by was dowieźć na miejsce i właśnie co mnie wyprowadza z równowagi to wasza sytuacja a nie autobus. Martwi mnie, jak pani sobie poradzi z tymi dziećmi.

Widząc, że mam do czynienia z człowiekiem szlachetnym odpowiedziałam już z prawdziwym uśmiechem: chleba mamy jeszcze dwa bochenki, a jeżeli przyjdzie przenocować — to autobus jest bardzo wygodny, więc nie jest to sytuacja tak bardzo dramatyczna.

Pozornie czułam się zupełnie spokojna ale wewnątrz... na placu mi się zbierało.

By nie poddać się depresji ukląkłam razem z dziećmi i zaczęliśmy się modlić, prosząc by Bóg raczył spojrzeć łaskawie na nas, na naszą bezradność i osamotnienie i zesłać nam jakąś pomoc.

Zaledwie kilka minut upłynęło, a w naszą stronę zjeżdża uzbrojona w łańcuchy ciężarówka. Gdyby nie przykra sytuacja można by się porządnie uśmieć. Ciężarówka usiłując utrzymać równowagę przypominają taniec albo raczej karykaturę baletu na lodzie. Kierowca bardzo uprzejmie podał nam do wiadomości, że jedzie do Cruz Machado. Natychmiast zwróciliśmy się z prośbą by zawiadomił pana Wierzbickiego o naszej kłopotliwej sytuacji. Zaręczył, że nie tylko pana Wierzbickiego zawiadomi, ale poprosi pana burmistrza o pomoc.

Nowa nadzieja wzmocniła rytm mego struchlałego serca.

Za chwilę słyszymy nowy warkot z przeciwnej strony. Po chwili wyłania się nowa ciężarówka tak samo jak poprzednia uzbrojona w łańcuchy. Nasz kierowca z góry stawia pytanie: czy może pan podwieźć tę Grupę Młodzieży do Sant'Any?

Kierowca ciężarówki odparł z uśmiechem: Dlaczego nie?... Możecie się przesiąść.

Dzieciom w to graj. Raz dwa wgramolili się do wnętrza ciężarówki, no, i ja z nimi i jazda do Sant'Any.

Już bez żadnych przygód dojechaliśmy do mieszkania księdza Daniela. Wysiedliśmy, pięknie podziękowaliśmy kierowcy, który przyrzekł natychmiast pośpieszyć z traktorem na pomoc autobusowi.

Kochana, poczciwa gosposia Helena już otworzyła bramkę na oścież i załamała ręce na widok naszego opłakanego stanu, który dostrzegła pomimo zmierzchu. Żeby nie pogubić bucików w błocie prawie wszyscy byliśmy na bosaka. Teresa Wierzbicka i inne obecne tam panienki także zrobiły wielkie oczy, a Zespolaki błyskali ząbkami w radosnym uśmiechu no i ja razem z nimi... Dzięki Bogu — zdrowi i cali stanęliśmy a raczej dotarliśmy do końca podróży.

Po krótkim czasie nadjechał autobus przy pomocy traktora. Gosposia i jej pomocnice gościnnie wszystkich przyjmują i częstują. Do kompletnego szczęścia brakowało nam tylko naszego przyjaciela — księdza Daniela. Wracał on z Palmas wzbogacony świeżo zdobytym dyplomem. Mieliśmy spotkać się wszyscy w União da Vitória ale przyjazd specjalnym autobusem pokrzyżował ułożone plany.

Rozłożyliśmy obóz na ganeczku i czekamy na jego powrót. Księżyc w całej pełni. Widno jak w dzień. Krajobraz cudowny. Palmy szepczą modlitwę czy błagalną Litanię, a krzyż i kościół rzucają tajemniczy cień na zieloną murawę. Coś z bajki Tysiąca i Jednej Nocy. Snują się opowiadania, płyną piosenki ale bacznie nadsłuchujemy, czy gospodarz nie wraca.

Nareszcie!... Po prawie dwugodzinnym oczekiwaniu nadjechał autobus z księdzem Danielem i nauczycielką panią Judytą, która miała nam pomagać w zorganizowaniu spotkania. Szybko ustawiamy się rzędem i witamy przybyłych. Opowiadaniom nie było końca. Wątpię, czy ktokolwiek spał tej nocy a może obfitość przygód skleiła dzieciom powieki.

5-go lutego: oczyszczenie placu przeznaczonego na spotkanie i zapoznanie kolegów z Sant'Any. Zespolaki nieprzyzwyczajone do podobnych czynności, jak zbieranie gałęzi piniorowych bez miłosierdzia kłujących delikatne paluszki, z początku trochę szemrają, ale przyczyniają się do zaprowadzenia porządku.

O godzinie dwunastej obiad. Zespolaki zajadają z wielkim apetytem obiad ugotowany przez dwie doskonałe kucharki, następnie każdy myje swój talerz, nóż, widelec i szklaneczkę. Ruch taki, że serce się raduje. Jeszcze nie wszystko stracone, jeżeli młodzież można w ten sposób zająć, zainteresować.

Po południu przybyło trochę dzieci z Sant'Any. Rozmowa jeszcze niezbyt się klei, więc kleimy chorągiewki by nimi ozdobić plac spotkania. Wszystko byłoby pięknie i gustownie gdyby nie ten — uprzykszony deszcz. Gdy praca w najlepsze idzie, wiatr przypędza chmurę, a z chmury deszcz jak z cebra. Ratujemy co się da i biegniemy do schroniska, a mnóstwo biednych zbłąkanych chorągiewek zostaje na placu.

O szóstej kolacja. O godzinie siódmej pani Judyta bierze pod opiekę Zespolaków a ja śpieszę na zebranie z młodzieżą, która z góry zdobyła moje serce. Otóż by posłuchać molch nieudolnych słów, młodzież ta plechotą przeszła kilka kilometrów. Czyż nie jest więc godną podziwu? Przed rozpoczęciem zebrania pomodliłam się żarliwie do Ducha świętego z prośbą o pomoc, bym mogła co najlepszego posiadam przekazać tej Grupie.

Z początku były trudności, ale powoli entuzjazm ogarnął milczące dziewczęta i już na przemian każdy z obecnych wypowiadał swoje zdanie.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z serdecznym podziękowaniem i pozdrowieniem żegnamy się do następnego spotkania w Kącku.

Janina M. Urban — r. Brigadeiro Franco, 549 — Curitiba, Pr.

Nie samym chlebem tylko się żyje - czyli - gdzie prawda?

(Dokończenie ze str. 2)

Na powyższe dwa punkty przytoczę, jako potwierdzenie, własne powiedzenie autora "Polska-73": "wraz z dogmatycznym i tępym Gomółką odchodziła cała szkoła i styl rządzenia..." i wypowiedzi redaktorów londyńskiej "Kroniki", którzy swoje wrażenia z podróży po Polsce w r. 1965 - 66 opisali w książce pt.: "Polska przemienionych kołodziejów", wydanej w 1968 roku. Oto niektóre z nich: "Do października panowała w kraju atmosfera katakumb i męczeństwa. Dopiero z wielkim przewrotem w r. 1956 obudziły się skłonności po obu stronach — Kościoła i Państwa — do ułożenia warunków współżycia...

W Katowicach rozmach i tempo amerykańskie. Wspaniałe wystawy sklepowe, ogromny ruch samochodowy; wielkie oszklone od dołu do góry drapacze nieba..., ludzie uśmiechnięci, uprzejmi i doskonale ubrani... Wieczorem Kraków zaczyna drugie życie. Po całodziennym dniu pracy, zajęciach, krzątaniu wokoło swoinh spraw i kłopotów porządnie ubrany, bardzo schludny i nie śpieszący się tłumek krakowski obsiada kawiarnie... Po Wiśle suną jachty, kajaki i motorówki. Ciastka są świetne; kawa znakomita; kieliszki z dobrymi likierami krążą... Kraków co prawda należy do miast w Polsce nie zniszczonych szczęśliwie przez wojnę. W widoczny sposób wyczuwa się tu dobrobyt, porządek. W sklepach zaopatrzenie w towary bardzo obfite; dużo jest małych przedsiębiorstw prywatnych ,zatrudniających po dwie czy więcej osób.

Tak jak się sprawy ekonomicznie przedstawiają obecnie, pracownik w każdej dziedzinie pracy, do poborów stałych i jawnych, pobiera ukryte. Są nimi bezpłatne lecznictwo i pobyty na wczasach... Szkolnictwo powszechne i studia zawodowe i wyższe...

We Wrocławiu olbrzymie witryny wystawowe, na których piętrzą się i nęcą łakome oczy stosy przeróżnych słodyczy. Trzeba odbyć długi lot transkontynentalny po to, ażeby zobaczyć na własne oczy, że ludziom nie tylko chleb do życia jest potrzebny, ale także ptasie mleko. Chleba i różnego gatunku pieczywa zresztą w Polsce mnóstwo, ale jak widać z tego, nie samym chlebem człowiek żyje. Może chodzi tu w istocie tylko o to "Ptasie Mleczko";

Dalszy ciąg autora "Kroniki" wyjaśnia: "Bleńkowski nie przesadza. Młodzież myśli praktycznymi kategoriami dnia codziennego: chcieliście mieć socjalizm, to go macie; my sobie jakoś dajemy radę. Panującą tendencją jest albo wykpiwanie, albo reagowanie konspiracją milczenia. Nowa generacja przyjmuje obecny stan jako fakt; nie widzi żadnej możliwości zmian, toteż przystosowuje się do warunków. Boi się dwóch rzeczy: pogorszenia się warunków materialnych i wzmożenia nacisku ze strony partii.

Do partii w roku 1964 należało milion i sześćset tysięcy członków. Do tego roku wykluczono z partii 33 tys. za przekroczenia przeciwko "etyce partyjnej", a 177 tys. za "obojętność". Tylko 4% chłopów należy do partii, robotników 10,3%, lekarzy 6%, nauczycieli 31%, urzędników 80 procent — większość dla kariery.

Fakt przynależności do partii bardzo niskiego odsetka ludności nie świadczy bynajmniej, że istnieją ośrodki zorganizowanej opozycji, które by zastanawiały się nad sposobem czynnego wyrażania protestu przeciwko rządom mniejszości.

A skąd pan to może wiedzieć. Wszak wszyscy prawie wymyślają i klną.

Na gadaniu się kończy. Nie jest to jednak gadanie na próżno, gdyż dociera ono do świadomości partii, która zrozumiała po 1956 r., że nie można przeciągać struny".

Otóż to właśnie w Polsce nie można przeciągać struny. Fakty potwierdziły, że w Polsce przeciągać strunę, nawet gdy się ma za plecami pomoc, jest bardzo niebezpiecznie.

I to wyjaśnia sprawy, które gdzie indziej są nawet nie do pomyślenia, jak budowa nowych kościołów, przedsiębiorstwa prywatne, turystyka, mała ilość kołchozów itd.

Nie tak dawno słyszałam anegdotę przywiezioną z kraju: my jesteśmy jak czerwona rzodkiewka — "siłą rzeczy czerwoni po wierzchu, ale biali wewnątrz". Do nas, żyjących poza krajem, należy tę prawdę głosić światu.

P. S. — Tak jest na tym świecie, że za mocne waluty gdzie indziej je się i kupuje taniej. W ten sposób zaraz po wojnie Anglicy spędzali ferie w Szwajcarii za grosze. Natomiast Szwajcarzy kupowali, od a do z, za bezcen we Włoszech. Moi znajomi ze Stanów Zjednoczonych, (nie milionerzy) rokrocznie, odwiedzają krewnych w Polsce. Nic więc dziwnego, że autor "Polska 73" za dolara zjadł wspaniały obiad w kraju i objechał X razy Warszawę tramwajem.

Rok i trochę temu cena dolara w Polsce była następująca: oficjalna: 25 zł, nieoficjalna — 100 zł.

Ludmiła Drohejko Olszowska

ROMAN WACHOWICZ

Strzępy Historyczne

MATEUSZ W POCIE CZOŁA

Obrazki ze stulecia emigracji polskiej w Paranie — 1971 —

ZA ŚCIANĄ MATEUSZA

Takie miejscowości jak Rio Claro, Sede Iguaçu i Vera Guarani, to osiedla o polskim i ukraińskim zaludnieniu. Zachowały charakter europejski. Od samego początku kolonizacji były odcięte od świata, skazane na własną zaradność i na własne siły. Dopiero teraz w ostatniej dziesiątce lat dotarły do nich lepsze drogi. Rio Claro politycznie należy do Maletu, a gospodarczo, to nikt nie wie gdzie, bo od macierzystego miasta Malet odgradzają go góry Serra do Tigre. Więc mieszkańcy siedzą tutaj jak za piecem i bodajże jest to jedyne osiedle w Brazylii zbudowane na wzór polskiej wsi i do dzisiaj zachowało jej wygląd. Vera Guarani i Sede Iguaçu leżą na południu Rio Claro, głośne z działalności społecznej w czasach kolonialnych dzięki inicjatywie miejscowych obywateli.

U JÓZEFA SAWCZUKA W VERA GUARANI

Zajeżdżamy. Szosa asfaltowa biegnąca w kierunku Porto União, podkopała panu Sawczukowi stodołę i teraz wisi na krawędzi brzegu. Zabudowania przywaliła starość: dachy pokryła mchem i porostami, pochyliła płoty, wykrzywiła bramę i włóczy ją po ziemi; wysuszyła pomarańczowy sad — kiedyś bardzo zasobny. Z kuchni wychodzi gospodarz bosy, w ciepłej kamizelce z młodego baranka, szytej ręcznie. Spodnie połatane, czupryna najeżona, gęsta, siwa, szczęki bezzębne, 90 lat ma za sobą; choruje na serce.

Pan Józef Sawczuk pamięta wiele rzeczy. Przyjechał tutaj w 1910 roku wraz z emigracją i liczył sobie wtedy 19 lat, no i z entuzjazmem opowiada swoje dzieje:

— Z Kurytyby do Porto União szła już droga kolejowa przez Ponta Grosę. W Paulo Frontim kazano wysiadać.

Nie daleko od stacji stały budynki emigracyjne, o wymiarach, może 2 m przez 3. Ze 200 ich było. Z daleka wyglądały jak olbrzymia pasieka. Nie było słychać brzęku pszczół, ale krzyki, nawoływania, jazgot ludzki, płacz dzieci i rąbanie drzewa na opał. Domki jeszcze były zajęte przez poprzednich emigrantów. Na dobitek ziego zaczęli i nas do nich upychać.

Z Paulo Frontim do Vera Guarani było ze 12 km. Rząd federalny zakupił ziemię od fazendeira Zacarias de Paula Pomierzono 5 tys. alkrów. Ulokowano 600 rodzin. "Loty" miały po 20 hektarów. W tym zbiegowisku ludzkim mogło być 200 rodzin polskich, a resztę stanowili Ukraińcy.

W czasie oczekiwania nieporządek był wielki, nie było dnia aby ktoś nie umierał na epidemię. Emigranci ze Wschodniej Galicji, Lubelskiego i Zamościa zapoczątkowali tutaj cmentarz.

Z początku rząd przydzielił nam lekarza, nazwiska jego nie pamiętam. Miał on tutaj robotę!

Starzy ludzie o siebie nie wiele dbali, pragnęli tylko szczęścia dla dzieci, a tutaj one najczęściej marły: z biedy, tyfusu i robactwa itp.

DR TADEUSZ CHROSTOWSKI

Był między nami samotny emigrant. Żył tylko sobą, do nikogo się nie przywiązywał. Cichaczem zaszył się w bór ze swoim bagażem. Przychodził tylko po prowianty jakie rząd rozdawał. Na każdą osobę przypadało 7$500 miesięcznie; 15 kg mąki kosztowało 10$000. Ludzie czekali na pomiary jak na zbawienie. Pewnego razu poszedłem z nim. Szliśmy ścieżyną ku wielkiej rzece. Tam było jego ranszo i małe pólko. Człowiek ten prowadził życie pustelnicze. Był odmienny od innych; to był naukowiec-przyrodnik.

— Panie Sawczuk, jakie pan posiada wykształcenie?

— Średnie, ale niech pan nie przerywa. Chrostowski polował, ściągał skórki ze zwierząt, wyprawiał je, mięso zaś zjadał. Grzebał w ziemi, oglądał ślimaki, pszczółki nabijał na szpilki i brał pod lupę. Taki samotnik gospodarki prowadzić nie mógł. On sam o tym wiedział, bo wnet ziemię sprzedał i wyjechał.

KTO PROWADZIŁ POMIARY W GUARANI?

Synowie Saporskiego prowadzili pomiary w lesie, a ojciec ich odbierał notatki i kreślił w domu. Synowie jak byli bardzo pracowici, tak byli i znanymi kobieciarzami.

Nieraz chłopi mieli z nimi zatargi i sami nie wiedzieli co z takim fantem zrobić? Sprawić im lanie — nie miało miejsca, bo los emigrantów w wielkiej mierze zależał od nich i wszyscy z utęsknieniem czekali na dokończesie pomiarów... Więc wiele obrazy Boskiej musieli znos

No aniversário, Curitiba ganha praça Bento Munhoz da Roch

Como parte das comemorações alusivas ao seu 281.º aniversário, Curitiba ganhará uma nova praça e, ao mesmo tempo, prestará homenagem a um dos mais ilustres homens públicos do Paraná: o professor Bento Munhoz da Rocha Netto, falecido recentemente.

A praça, localizada entre a Avenida Presidente Kennedy e as ruas Rio de Janeiro, São Paulo e Ceará, na Vila Guaíra, conta com aproximadamente 24 mil metros quadrados e encontra-se em fase final de construção. O projeto obedece às caracteristicas fornecidas pelo Instituto de Pesquisa e Planejamento Urbano e sua execução está sendo realizada pelo Departamento de Obras da Municipalidade.

É uma das quatro novas praças que o prefeito Jaime Lerner entregará à população durante o mês de março, juntamente com as praças Bento Mussurunga, Abilio de Abreu e Brigadeiro Mário Calmon Eppinghaus.

A Praça Bento Munhoz da Rocha Netto, além de jardins com flores e áreas para passeio e prática de esportes, terá sanitários públicos e sua localização permite descortinar quase toda a Vila Guaíra. Acima de tudo, ela constitui uma homenagem da cidade àquele que foi engenheiro, professor, politico, governador do Estado, escritor e Ministro da Agricultura, além de ter exercido outros cargos públicos.

Ao professor Bento Munhoz da Rocha Netto, muito deve Curitiba e o Paraná. A ele, inclusive, é atribuida a extinção do Território Federal do Iguaçu, que passou novamente a fazer parte do Estado do Paraná. Bento foi deputado federal reeleito por três vezes e, em 1950 alcançou grande vitória nas urnas para a governança do Estado, posto que deixou em 1955 para ocupar o Ministério da Agricultura.

Orador brilhante, disse ao assumir o cargo de Governador: "O que se fizer no Paraná, deve ser feito em grande escala, ou então, não ser feito. Fazer com timidez, fazer com acanhamento, fazer com mediocridade, seria um crime contra o futuro. É preciso ter coragem de realizar em tal escala que as construções quando terminadas, já não estejam envelhecidas".

A fim de solucionar o problema da localização e funcionamento das repartições públicas do Estado, Bento Munhoz da Rocha Netto determinou a construção do seu governo. Além disso, foi no seu periodo que iniciaram-se as construções da Biblioteca Pública do Paraná e do Teatro Guaira.

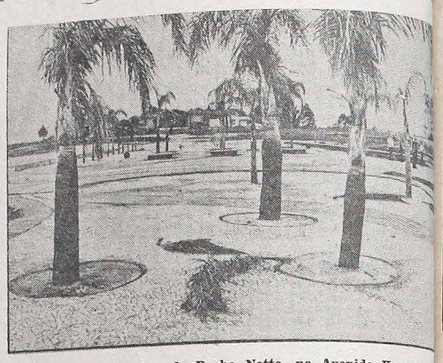

A Praça Bento Munhoz da Rocha Netto, na Avenida Kennedy, s inaugurada no próximo dia 29 de março.

Polparaná trabalha para o progresso

"Soubemos sempre construir embora atuemos com explosivos". A Comercial Polparaná S/A. respaldada na filosofia de construir o progresso inaugurou as instalações de sua sede própria, à Rua Baltazar Carrasco dos Reis, 1787.

As modernas instalações da empresa liderada pelo Sr. Júlio Zawadzki e pelos diretores Dr. Polan Urban, do setor comercial e Dr. Jaime Santos, do departamento técnico constituem-se num passo avante para servir o empresariado paranaense e fornecer modernos insumos agrícolas aos lavradores paranaenses.

As festividades de inauguração contaram com a presença de autoridades estaduais e empresários paranaenses, além dos gerentes da Dupont do Brasil nas pessoas dos srs. Almir Mazza, Sérgio Tavares e Alberto Zottolo. A Polparaná representa uma gama grande de produtos daquela poderosa firma.

Os diretores recepcionaram com um coquetel os convidados e a imprensa que se fez presente à inauguração. A importância da Comercial Polparaná reside no fato de representar além dos explosivos, filmes técnicos de engenharia e artes gráficas, uma série dos mais avançados produtos para a agricultura, especialmente defensivos, todos eles da Dupont do Brasil S/A., representa ainda a Ingersoll-Rand no campo de equipamentos de ar comprimido, compressores, perfuratrizes sobre esteiras, ferramentas pneumáticas e outras, bem como a Alvenius Equipamentos Tubulares S/A. que atua no fornecimento dos mais modernos para-raios.

A inauguração, em vista da gama de serviços que presta a Polparaná no campo do desenvolvimento teve o maior prestigiamento não só do mundo empresarial, mas também das autoridades, especialmente aquelas diretamente ligadas à construção de estradas, barragens e usinas.

Cumprimentamos os diretores da Comercial Polparaná S/A. que nos seus 15 anos de trabalho conquistou um nome e uma posição dignos dos maiores encômios. O Lud que sempre procurou evidenciar gente da comunidade brasileiro-polonesa que se distinguiu nos diversos campos de atividade almeja aos seus diretores novas conquistas, fornecendo a infra-estrutura para o desenvolvimento. Usando a frase do orador que fez uso da palavra para saudar os presentes, desejamos que ela "continue construindo com explosivos".

Produção agrícola vai bater reco

O Centro de Promoções Econômicas do Paraná, base em levantamento realizado junto à Secretaria da A cultura, a Cia. Agropecuária de Fomento Econômico — C do Paraná — e ao Departamento Geral de Comercializ do Trigo Nacional — CTRIN —, estimou que o volum produção das 9 principais culturas paranaenses deverá a gir a 7,9 milhões de toneladas este ano, superando em o total de 6,7 milhões de toneladas obtidas na safra pa da. O acréscimo deverá ocorrer principalmente por o do auumento da produtividade, já que a área plantada vale a de 1973, situando-se em torno dos 5 milhõ hectares.

Os dados incluem a soja, trigo, algodão, milho, feijão (das águas), amendoim, batata e cebola, cultura já possuem estimativa de plantio (o soja já em inic colheita). O café não foi computado levando-se em que o IBC ainda não divulgou dados oficiais relacio com o produto. Estimativas extra-oficiais indicam ent to uma recuperação para essa cultura podendo sua pro atingir a 6 milhões de sacas este ano, contra 4,5 m produzidas em 73.

Os dados alinhados pelo Centro de Promoções E micas mostram os seguintes números para as 9 prin culturas: o soja deverá atingir (estimativa pessimis milhões de toneladas numa área plantada de 960 mil h res, com crescimento de 37% em relação a 73; o trigo, área plantada de 500 mil hectares, deve chegar a uma dução de 730 mil toneladas, com aumento de 60% em ção à safra passada; o algodão, ocupando uma área m mente inferior a de 73, deverá entretanto produzir o mo volume da safra anterior, ou seja, 400 mil tonelad milho, com uma diminuição sensível em sua área plan baixando de 2 milhões de hectares para 1,8 milhão, d entanto superar em 200 mil toneladas a safra anterior, gindo a 3,2 milhões de toneladas.

O arroz terá uma queda de 3,5% em sua produção do de 620 para 600 mil toneladas em conseqüência da nuição da área plantada que caiu de 490 para 450 mi tares; o feijão das áreas com aumento de sua área pl da, atingindo 880 mil hectares, contra 840 mil em 7 frerá um aumento de 40% em sua produção, estando visto um volume de 530 mil toneladas.

Impressões de uma viagem à Polônia

Pe. Frei Alberto Stawinski
64)
NO CONVENTO DOS CAPUCHINHOS DE LOMZA

Na ribanceira do rio Narew, em 1770, os Padres Capuchinhos fundaram seu convento numa colina, da qual se descortinam vastos horizontes. Esse vetusto convento lembra muito bem os antigos e austeros conventos capuchinhos, que existem, às centenas, na Itália e na França.

As celas do convento são pequeninas. Os corredores, estreitos e escuros. Há, porém, algumas boas salas, que no tamanho contrastam com a angústia das celas e com a estreiteza dos corredores. A modesta igreja conventual forma um só conjunto com o convento. Da parte dos fundos até ao rio Narew, estende-se uma pequena chácara, em que se cultivam legumes, flores e árvores frutíferas. Quem vai da rua ao convento, passa por um largo frontéiro à igreja e à portaria do convento. Enormes e frondosas tilias (lipy) dão amena sombra ao largo na temporada do verão. O ambiente é simples, aprazível, bem franciscano, convidativo.

Acheguei-me, confiadamente, da portaria. De balde procurei o botão da campainha elétrica. Puxei, a corda da sineta. Instantes depois a porta se abriu. Um simpático irmão capuchinho veio atender ao chamado convencional. Cumprimentei-o e dei-me a conhecer. Recebeu-me de braços abertos e, sem mais, introduziu-me no interior do convento não como a um estranho, mas como a um irmão e membro da familia capuchinha. À medida que me ia adentrando no convento, ouvia-se pelos estreitos corredores a voz sonora e metálica do irmão porteiro: "Bracia, mamy goscia z Brazylii"! (Irmãos, temos um hóspede do Brasil)! Gostei, imensamente, da singeleza e amabilidade desse irmão capuchinho. Como é agradável sentir em terras estranhas o calor humano e fraterno de corações abertos e generosos! Ato continuo, fui conduzido ao gabinete do Pe. Frei Romano Kotowski, superior do convento. Daí há pouco, fui apresentado, também, aos outros confrades, que se encontravam na casa.

A fraternidade capuchinha do convento de Lomza compõe-se de nove sacerdotes e de quatro irmãos religiosos. Além do já mencionado Pe. Frei Romano Kotowski, superior, pertencem a essa fraternidade os seguintes sacerdotes: Pe. Frei Geraldo Iwanicki, pároco, Pe. Frei Albino Szymanski, Pe. Frei Tarcisio Romaniuk, Pe. Frei Leopoldo Wilenski, Pe. Frei Cipriano Brzestrzelski, Pe. Frei Honório Lisowski, Pe. Frei Vifor Jurkowski e Pe. Frei João Bonkowski. Uns prestam serviço à paróquia no âmbito da pastoral e da catequese, outros exercem o magistério e alguns se dedicam ao ministério das missões populares. Graças à sua popularidade, os Capuchinhos poloneses desenvolvem benéfico apostolado entre os fiéis de condição humilde.

Na década de 1920 a 1930, os Capuchinhos construiram em Lomza, ao lado do convento, um prédio de alvenaria, no qual foi instalado o Seminário Seráfico para candidatos à Ordem Capuchinha. Aqui, cerca de cem alunos internos estiveram fazendo o ginásio e o liceu até setembro de 1939. Durante o período da última guerra mundial, esse Seminário Seráfico foi obrigado a fechar as portas e a devolver todos os alunos às suas respectivas familias. Finda a guerra, foi promulgada uma lei governamental infensa à Igreja Católica, proibindo em todo o território polonês o funcionamento de seminários menores quer diocesanos, quer religiosos. Em conseqüência, o moderno prédio do Seminário Seráfico dos Capuchinhos, de Lomza, foi desapropriado, sem nenhuma indenização, e transformado numa escola pública. Felizmente, essa legislação não atingiu os seminários maiores de filosofia e teologia.

A partir de então, os candidatos ao sacerdócio tanto do clero diocesano, quanto do clero religioso, são obrigados por lei a fazer os cursos preparatórios em estabelecimentos escolares governamentais.

Cerceada, assim, por lei a liberdade de ação no recrutamento e no cultivo das vocações sacerdotais, a situação das ordens e congregações religiosas continua, até ao presente, defrontando-se com sérias dificuldades. Os Capuchinhos, de Lomza, resolveram o problema, matriculando no seminário diocesano o reduzido número de seus estudantes de filosofia e teologia. Há, porém, fagueiras esperanças de dias melhores.

Outras surpresas, bem mais agradáveis do que essas, me estavam reservadas durante a minha breve visita a Lomza.

ESPORTE EM REVISTA

◆ **Campeonato Nacional**: Grêmio - Atlético (PR) Internacional - Avaí 2x1, Operário (Cuiabá) - Palm 1x0, São Paulo - Rio Negro 4x2, Vitória - Olaria Paissandu - Botafogo 3x1, Fluminense - Itabaiana Bahia - Sampaio Correia 2x2, CEUB - Fortaleza Ind rinthians - Goiás 0x0, Flamengo - América (RN) Cruzeiro - Náutico 1x0, América (GB) - Tiradentes São Paulo - Guarani 1x1, Atlético (PR) - Vitória Coritiba - Remo 3x2, Sta. Cruz - Nacional 1x1, Grê Coritiba 2x0, Santos - América (MG) 2x0, América (R Itabaiana 2x0, Corinthians - Palmeiras 0x0, Portugu CEUB 0x0, Goiás - CSA 4x0, Bahia - Remo 1x1, Cruz Sta. Cruz 3x1, Internacional - Paissandu 5x1, Desport Avaí 1x0, Flamengo - Vasco 1x1, Atlético (MG) - Rio N 0x0, Ceará - Nacional 1x1, Fortaleza - Náutico 1x0, Fl nense - Tiradentes 0x0, Sampaio Correia - Am (GB) 1x0.

◆ **O Zaire**, representante africano na Copa do Mo conquistou a Taça da África, vencendo a seleção de Z bia por 2 a 0.

◆ **A seleção de amadores do Brasil** fará vários jogo Europa, apresentando-se na Grécia, Roménia, Bulg Portugal. Depois seguirá para Cannes, a fim de pa par do torneio internacional, do qual já é tri-campe

MARÇO, 10 ANOS CONSTRUINDO O BRAS

LUD
NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. - ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA - FUNDADO EM 1920
KURYTYBA — 26 MARCA (março) — 1974 — Nr 3.367 — (13/74)

10 lat rządów Rewolucji Marcowej

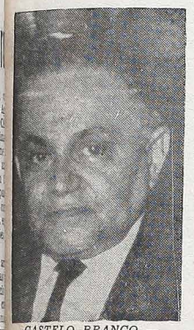

CASTELO BRANCO — uważany "niezłomnym" szefem państwa

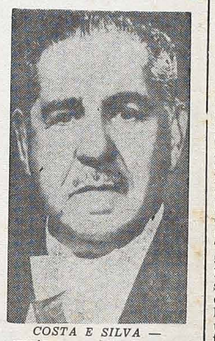

COSTA E SILVA — uważany za dobrodusznego ojca.

Dnia 31 marca br Brazylia obchodzi 10-ciolecie rządów Rewolucji Marcowej, która położyła kres otwartej dywersji komunistycznej, uzdrowiła finanse będące w ruinie (inflacja 80%) i wprowadziła naród na drogę do wielkiego rozwoju ekonomicznego. Dzięki temu Brazylia przestała być państwem "wczorajszym", stając się państwem "jutra". Obecny rozwój ekonomiczny Brazylii, rozpoczęty przez Rewolucję Marcową, nazywają ekonomiści zagraniczni "brazylijskim cudem ekonomicznym"

By dojść do tej mety, cały naród musiał ponieść w pierwszych latach wielkie ofiary i poświęcenie, jak np. wysokie podatki, wielka zwyżka cen artykułów spożywczych i przemysłowych, zakaz importu produktów luksusowych, zredukowanie 13 partii politycznych do 2. Z drugiej strony weszła w życie mądra i oszczędnościowa polityka rządów rewolucyjnych prezydentów Castelo Branco, Costa e Silva oraz Emilio Garrastazu Médici.

Przywrócenie ładu, porządku i bezpieczeństwa w kraju dokonało się poprzez Akty Instytucyjne, dające prezydentom państwa nieograniczoną władzę jeśli chodziło o oczyszczanie kraju ze wszystkich elementów komunistycznych znajdujących się na wysokich stanowiskach administracji państwowej (różne ministerstwa), Kongresie a nawet na stanowiskach dowódców czterech armii. Odebrano prawa cywilne na 10 lat, ludziom, którzy chcieli wydać kraj w ręce komunistów. Zrobiono ponadto czystkę wśród urzędników korupcyjnych, a imiona posłów, senatorów i niektórych polityków skreślone zostały na zawsze z kandydatury w przyszłych wyborach.

Jak sobie Czytelnicy przypominają, Rewolucję Marcową poprzedziły olbrzymie demonstracje dzielnych niewiast brazylijskich na ulicach São Paulo, Rio i Belo Horizonte. Ogromna większość społeczeństwa poparła te demonstracje, domagając się [illegible] akcji i uratowała kraj od grożącego niebezpieczeństwa — zaprowadzenia reżimu komunistycznego w kraju.

Te demonstracje i apele społeczeństwa sprawiły, że wiele jednostek wojskowych, stacjonowanych głównie w São Paulo i Minas Gerais rozpoczęły marsz przeciw oddziałom zakwaterowanym w Rio, które stanęły po stronie prezydenta Goularta. Oddziały rewolucyjne z Minas pod dowództwem gen. Mourão Filho, oraz paulistańskie pod komendą gen. Amaury Kruel okrążyły garnizon wojskowy w Rio zmuszając go do poddania się.

Główny opór oddziałom rewolucyjnym stawił najpierw gubernator Pernambuco — Miguel Arrais, a potem gubernator gauszowski — Brizola, oddany duszą i ciałem prezydentowi João Goulart, który dał się omamić propagandzie komunistycznej, głoszącej, że komuniści obejmą władzę w kraju bez rozlewu choćby jednej kropli krwi. Opór ten jednak nie trwał długo, ponieważ oddziały [illegible] takataryńskie i wiele jednostek nadgranicznych w Rio Grande do Sul (wiernych Rewolucji) wzięły jakby w kleszcze Porto Alegre, główny punkt oporu Brizoli. Wobec beznadziejnej sytuacji gubernator Brizola i wszyscy przewódcy komunistyczni, obrabowawszy skarb stanowy, ratowali się ucieczką, chroniąc się do Urugwaju.

Trzeba tu nadmienić, że dzielnymi współpracownikami Rewolucji Marcowej byli gubernatorzy — Ney Braga (Parana), Ildo Meneghetti (Rio Grande), Carlos Lacerda — gubernator rioski, Adhemar de Barros — gubernator São Paulo oraz Magalhães Pinto — gubernator Minas Gerais.

Tak to w krótkim zarysie przedstawia się historia Rewolucji Marcowej z 31 marca 1964 roku.

Główne osiągnięcia Rewolucji Marcowej

GARRASTAZU MÉDICI — Szef - gigant w rozbudowie kraju.

Rewolucji Marcowej zawdzięcza się powołanie takich instytucji jak: Mobral — do zwalczania analfabetyzmu; Proterra — reforma rolna szczególnie w północnych stanach kraju; Proagro — ubezpieczenie dla zbiorów rolnych zagrożonych klęską posuchy, wylewami czy gradobiciem; Fundo Rural — emerytura dla podeszłych wiekiem rolników; PIS — partycypacja pracowników (robotników) w zyskach danej fabryki czy przedsiębiorstwa; PIN — plan integracji narodowej obszarów najbardziej odległych od centrum kraju: Transamazonica — licząca 5 tys. kilometrów długości; Perimetral do Norte — szosa biegnąca północnym krańcem Brazylii o długości 2.600 kilometrów (jeszcze nieukończona); most Rio — Niterói — 3 na świecie co do długości (prawie 14 kilometrów), którego budowa kosztowała skarb państwa 1,5 biliona kruzeirów; Planhab — narodowy plan budowy mieszkań jednorodzinnych; INPS — Instytut ubezpieczeń społecznych, itp.

Jeśli zaś chodzi o rozwój ekonomiczny Brazylii, mamy do wymienienia: po raz pierwszy od 21 lat skarb narodowy wykazał saldo (nadwyżkę) 295 mln. kruzeirów. Dotąd budżet państwowy wykazywał zawsze deficyt; eksport kawy w 1972-73 roku przyniósł dochód 1,6 biliona dolarów; tegoroczny zbiór pszenicy oblicza się na 2,1 miliona ton, (obecnie 60-kilowy worek kosztuje 80 kruzeirów), soji — na 6 mln. ton, cukru (z trzciny cukrowej) na 6 mln. ton; roczna produkcja ropy naftowej doszła do 160 tys. baryłek (1 baryłka ma 159 litrów), co stanowi jedną czwartą zapotrzebowania krajowego. Ogólny eksport Brazylii w br. ma osiągnąć 8 bilionów dolarów.

Szczególnie wielki rozmach dał się zauważyć w budowie dróg kołowych. W 1964 roku było ogółem dróg federalnych 12.558 km, dzisiaj jest ich 32.558 km, z tych większość asfaltowych, podczas gdy długość dróg municypalnych i stanowych doszła obecnie do 29.236 km (tj. o połowę więcej niż w 1964 roku). Szczególnie mocno wzrósł ruch portowy w Santos Paranaguá, Rio Grande i Vitória (ES), dzięki nowoczesnym urządzeniom portowym oraz rozbudowie dróg biegnących do nich, tzw. "korytarzy eksportacyjnych". Obecnie brazylijska flota handlowa przewozi 44% towarów na krajowych liniach nawigacyjnych. To samo można powiedzieć o energii elektrycznej, która wzrosła do 1? milionów kilowatów, nie licząc przyszłej elektrowni Itaipu, która dostarczy prawie 12 mln. kilowatów. Możliwości zaś energetyczne rzeki Amazonki i jej dopływów oblicza się na 40 milionów kilowatów.

W całym kraju funkcjonuje około 900 stacji radiowych oraz 60 stacji telewizyjnych (znajdujących się w rękach prywatnych). Telewizorów odbierających programy kolorowe oblicza się na prawie 200 tys. Telefonów natomiast liczy Brazylia 2.500.000, czyli 2,4 aparaty na 100 mieszkańców. Wysoko postawiony jest system telekomunikacyjny tj. automatyczne połączenia z głównymi miastami w kraju i zagranicą jak również krótkofalowe stacje nadawcze oraz stacje przekazujące programy TV. Duże sumy przewidziane są na rozbudowę metalurgii, hutnictwa i zakładów petrochemicznych. Do 1988 roku Brazylia wyda na ten cel 7 bilionów dolarów.

Nowy rząd rewolucyjny prez. Geisela (4 z kolei) nie będzie miał łatwego zadania, bo musi stawić czoło inflacji, słabo jeszcze rozwiniętym sektorom zdrowia (brak szpitali i lekarzy) i budownictwa, podnieść roczny dochód per capita powyżej dzisiejszych 600 dolarów, dać pierwszeństwo rolnictwu, by zapewnić społeczeństwu tanie wyżywienie i utrzymanie, prowadzić nadal kampanię z analfabetyzmem (analfabetów jest jeszcze 15 milionów), powiększyć produkcję ropy naftowej i olejów pędnych, wykorzystując bogate pokłady łupków bitumicznych, które np. w Paranie ciągną się od São Mateus do Sul aż do Irati) itp. Nic więc dziwnego, że nowy Prezydent ogłosił już swój program oszczędnościowy we wszystkich sektorach życia gospodarczego i ekonomicznego, jak również zwiększenie eksportu zagranicznego.

Sukcesja w stanach Brazylii

Głównym i bezpośrednim tematem rozmów w kołach politycznych kraju jest sprawa sukcesji na stanowiska gubernatorów stanów. Na tym terenie wyłoniły się dwa prądy: jeden domagający się by wybór kandydatów na to stanowisko odbył się na konwencji narodowej partii Areny; drugi natomiast uważa, że wyboru tego powinien dokonać dyrektoriat stanowy danej partii. I tu wchodzi w grę slogan: "jakiś gubernator może być dobry dla kraju lecz nie dla stanu".

Jest rzeczą wiadomą, że partia Arena przedstawia Prezydentowi trzech kandydatów, spośród których Szef państwa wybiera jednego, by objął on władzę gubernatora w danym stanie. Obecnie na ręce Kongresu nadszedł projekt, by wyboru kandydata na gubernatora dokonywał dyrektoriat regionalny (stanowy) partii. Jeśli ten projekt zostanie zatwierdzony, Dyrektoriaty regionalne partii Areny powinny zebrać się najpóźniej do 15 lipca br., dokonać wyboru swego kandydata i odesłać listę z 3 nazwiskami na ręce Szefa państwa.

To samo nastąpiłoby z wyborem kandydatów na posłów stanowych, federalnych i senatorów podczas zjazdu Dyrektoriów regionalnych, który powinien by się zrealizować w drugiej połowie sierpnia br. Pretensje wyznawców drugiego prądu (za wyborem kandydatów przez dyrektorium regionalne) są mocno krytykowane przez prasę krajową. Przyczyną krytyki jest to, że wyboru kandydatów na gubernatorów dokonywać się będzie w małym jedynie gronie polityków uprzywilejowanych i wpływowych.

Naczelny szef partii Areny — Petronio Portela a równocześnie lider większości rządowej w Senacie objeżdża poszczególne stany kraju, by osiągnąć jednomyślny punkt widzenia w wyborze kandydatów.

Rozejm w wojnie z naftą

Państwa arabskie eksportujące naftę na Zachód podczas ostatniego zjazdu postanowiły zawiesić embargo nafty do Stanów Zjednoczonych. Decyzja ta nie jest ostateczna, gdyż zniesienie wywozu nafty do USA obowiązuje jedynie na 70 dni. Dopiero po tym terminie państwa arabskie rozstrzygną ostatecznie problem nafty, który tyle szkody spowodował w ekonomii państw Zachodu.

Do 1 czerwca br. ma się równocześnie rozstrzygnąć zakarg Izraela z Syrią, między którymi aż do dnia dzisiejszego trwają starcia oddziałów w Golanie. Z tego wynika, że państwa arabskie czynią nową presję na Stany Zjednoczone, by interweniowały u władz izraelskich w sensie przyśpieszenia porozumienia żydowsko - syryjskiego. Z dziewięciu państw arabskich, producentów nafty, jedynie Libia i Irak nie zgodziły się na zawieszenie wywozu nafty do USA. Państwa te nie chcą zrozumieć, że embargo nafty jest bronią obosieczną, która może się skierować przeciw nim samym.

"Wojnę" z naftą wygrali w znacznym stopniu Arabowie głównie zaś Związek Sowiecki, gdyż wojna ta zrobiła poważny wyłom w przyjaznych dotąd stosunkach między USA a zachodnią Europą, zwłaszcza w łonie Paktu Atlantyckiego. Równocześnie jednak wojna ta poróżniła same państwa arabskie (Libia i Syria np. są przeciwne otwarciu eksportu nafty do USA) nie mówiąc już o tych krajach, które nie posiadają nafty i zaliczają się do Trzeciego Świata. Egipt, Arabia Saudyjska i Kuwait nie chcą dalszego embargo, ponieważ zdają sobie sprawę, że na tym wygrywa przede wszystkim ZSRR.

Świat arabski nie może zamykać oczu na fakt, że państwa zachodniej Europy bogato rozwinięte ekonomicznie mogą przyczynić się najskuteczniej do postępu i rozwoju krajów arabskich. Z drugiej zaś strony zbyt długi okres embargo nafty może wpłynąć na to, że państwa europejskie wynajdą inne źródła energii obchodząc się bez nafty. A tym źródłem może być energia atomowa użyta w wielkiej skali.

W KALEJDOSKOPIE

◆ **MONTEVIDEO** — Międzynarodowy Fundusz Monetarny obliczył, że rezerwy finansowe Ameryki Łacińskiej wzrosły w ubiegłym roku o 4,5 biliona dolarów, wynosząc obecnie około 15 bln. dolarów, o jeden bilion więcej aniżeli rezerwy USA.

◆ **BRASILIA** — Nowy Prezydent państwa wysłał do Kongresu projekt prawa zmieniający gruntownie system w administracji federalnej, zwłaszcza przekształcenie Ministerstwa Planowania w Sekretariat bezpośrednio zależny od Szefa państwa. Do Sekretariatu tego należeliby ministrowie Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Spraw Wewnętrznych.

◆ **WASZYNGTON** — Jeden z największych rzeczoznawców wojskowych Pentagonu — Malcom Curri wyjawił, że udoskonalenie amerykańskiej rakiety zdalnie kierowanej stać się może rewolucyjną bronią w wojnie konwencjonalnej (nieatomowej).

◆ **PARYŻ** — Dzienniki paryskie informują, że znany pisarz sowiecki Aleksander Bukowsky — przebywający w obozie koncentracyjnym — znajduje się w niebezpiecznym stanie zdrowia. Grupa intelektualistów rosyjskich apeluje do Zachodu o interwencję.

◆ **LONDYN** — Nieudany zamach terrorystyczny na życie księżniczki Anne sprawił, że Scotland Yard oraz oddziały wojskowe strzegą rezydencje rodziny królewskiej jak również eskortują ją w wyjazdach czy spacerach.

◆ **RIO** — Zgodnie ze statystyką Ekonomicznej Komisji Ameryki Łacińskiej, Brazylia z końcem bieżącego wieku liczyć będzie 215 milionów mieszkańców, czyli o 8 mln. więcej aniżeli cała Ameryka Łacińska. Po Brazylii drugim państwem będzie Kolumbia — 56 mln. mieszkańców.

◆ **WASZYNGTON** — Pentagon zmniejszył zamówienia odnośnie produkcji bombowca "B-1" kosztującego każdy 17 mln. dolarów oraz myśliwca "F-16" kosztującego 12,5 mln. dolarów oraz myśliwca "Mig-23" lecącemu z 3-krotną szybkością głosu.

◆ **LIZBONA** — Rząd portugalski przeprowadza obecnie czystkę wśród oficerów, którzy kierowali nieudanym puczem V pułku strzelców zakwaterowanych w Caldas da Rainha. Oficerowie ci są przeciwni polityce kolonialnej rządu.

◆ **WASZYNGTON** — W kołach Pentagonu panuje przekonanie, że USA mogą dorównać Rosji w broniach dopiero w 1988 roku. Obecnie ZSRR ma wyższość nad USA w broni pancernej, w artylerii i jednostkach morskich.

◆ **SANTIAGO** — Junta Wojskowa Chile przedłużyła o dalsze 6 miesięcy stan wyjątkowy w kraju. Motywem do tego kroku był pogrzeb byłego ministra rządu prezydenta Allende — José Tocha w którym wzięło udział ponad 2 tys. osób z dawnej lewicy.

◆ **MOSKWA** — Oprócz amerykańskiej Pepsi-Cola, obywatele sowieccy palić będą wkrótce amerykańskie papierosy marki Philip Morris, której fabryka będzie wkrótce czynna w Związku Sowieckim.

◆ **BRASILIA** — Prezydent Geisel uda się w połowie br. do Boliwii, by podpisać umowę o eksploatację boliwijskiego gazu ziemnego przez firmy brazylijskie. Wizytę tę omówiono podczas pobytu w stolicy prezydenta Banzer.

◆ **WIEDEŃ** — Wnuk dawnego sowieckiego ministra MSZ Maksyma Litwinowa — Paweł Litwinow, po 4-letnim wygnaniu na Syberii, otrzymał pozwolenie na wyjazd do Izraela wraz z żoną i dwojgiem dzieci.

◆ **CUIABÁ** — Ogromne wylewy spowodowane długotrwałymi deszczami zalały peryferie stolicy stanu Mato Grosso jak również obszary przeznaczone na wypas bydła. To samo dzieje się w rejonie paulistańskiego miasta Bauru.

◆ **BRASILIA** — Wszystko przemawia za tym, że powstanie nowe ministerstwo: Ubezpieczeń Społecznych, które kierować by miało INPS, LBA (Legião Brasileira de Assistência) oraz innymi instytucjami socjalnymi.

◆ **RIO** — Polityka ekonomiczna Brazylii pozostanie zasadniczo niezmieniona — według ministra Skarbu Simonsena. Zostanie tylko przystosowana do nowej sytuacji w świecie. Kontrola cen różnych produktów odbędzie się stopniowo unikając zwiększenia inflacji w kraju.